

MÉRK

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYV
2017.

TISZTELT MÉRKIEK! TISZTELT ÉRDEKLŐDŐK ÉS ÉPÍTKEZŐK!

*„Légy híve rendületlenül
Hazádnak, oh magyar;
Ez éltetőd, s ha elbukál,
Hantjával ez takar.”*

(Vörösmarty Mihály: Szózat)

MÉRK

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYV
2017.

Egy település rengeteg szépséget, építészeti stílust és nem utolsósorban a korok szellemét is magában hordozza. Nehéz megfogalmazni és mondatokba „zárni” és átadni mindazt, ami Községünk arculatát különlegessé teszi.

Hosszú évszázadok alakították a tájat, környezetünket, ami most körülvesz bennünket. A nagy gondolatokat tettek követték, amelyben megingathatatlan hit is beleszótta hálóját, ahogy családok telepedtek le településünkön, és szilárd alapokra építették házaikat.

Az itt élők mélyről fakadó hagyománytisztelete, és az ebből fakadó vágyuk a fejlődésre formálta és formálja napjainkban Községünket.

A településképvédelméről szóló 2016. évi LXXIV. törvény végrehajtásának segítésére és szakmai támogatására lett a Településképi Arculati Kézikönyv megalapozva. A Kézikönyv és az erre alapuló településképi rendelet segít abban, hogy a településen élő emberek, jobban vigyázzanak a helyi értékekre és megismerjék az ősatyák életét. Ez a hely, biztos pont mindenki számára. Otthon, ahol jó élni, dolgozni, tanulni, pihenni ahová mindig jó haza térni. Környezetünk általunk, velünk együtt él, formálódik, fejlődik. Ezért fektetünk nagy hangsúlyt az épített és természeti értékek megőrzésével összhangban álló tudatos és ütemezett fejlesztésekre.

A képekkel gazdagított kézikönyv a település bemutatásával, értékeink megismertetésével segítséget nyújt olvasóinak új otthonuk megteremtéséhez, sajátos környezetük kialakításához. Széles skálában mutat példákat a lakóházak, udvarok, előkertek megtervezéséhez. Segítséget nyújt egy olyan megjelenés kialakításához, mely illeszkedik a környezethez, és egységet biztosít az összhangban. Az eltérő stílusú településrészek közötti építészeti egyensúlyt hivatott megteremteni.

Ám, mindezek felül, legfontosabb feladata az iránymutatás. Iránymutatás a közös otthon, a közös innovatív jövő kialakításához, melyet a közösségért építünk.

Müller Istvánné
polgármester

TARTALOMJEGYZÉK

1. Bevezetés	2
2. Mérék bemutatása, <i>általános településkép, településkarakter</i>	5
3. Örökségünk <i>a településkép szempontból meghatározó építészeti, műemléki, táji és természeti értékek, településképi jellemzők</i>	9
4. Településképi szempontból meghatározó területek Mérken <i>eltérő karakterű területek lehatárolása, a településkép, arculati jellemzők és településkarakter bemutatásával</i>	14
Településközpont	
Kertvárosias, Falusias lakóterület	
Gazdasági terület	
Beépítésre nem szánt terület	
5. Ajánlások	21
<i>a településkép minőségének formálására vonatkozó ajánlások: építészeti útmutató:</i>	
Telepítés	
Terepalakítás	
Magasság	
Tetőhajlásszög	
Tetőforma	
Szín	
Tornácok	
Ajtók, ablakok	
Homlokzatképzés, anyaghasználat	
Részletek	
Kerítések, térfalak	
Kertek	
<i>közterületek településképi útmutatója</i>	
Utcák	
Közterek, közparkok, közkertek	
6. Jó példák: épületek, építészeti részletek <i>épületek, építészeti részletek (ajtók, ablakok, tornácok, anyaghasználat, színek, homlokzatképzés), kerítések, kertek, zöldfelületek kialakítása</i>	48
7. Jó példák: sajátos építményfajták <i>sajátos építményfajták, reklámhordozók, egyéb műszaki berendezések</i>	56

BEVEZETÉS

„Mert a legnagyobb örökség, amit adni lehet az utódnak, az otthon. Egy ház, akármilyen ház. De amelyiknek falát aggodás, szeretet, gondoskodás s a jövődők bizakodó hite emelte föl. És fák. Amiket nem azért ültetett valaki, hogy hasznukat lássa. Nem is azért, hogy önmagát mulattassa velük. Hanem azért, mert szépségre és jövőre gondolt, békességre gondolt és a lelke tele volt derűvel. És ültette, egyszerűen azért, mert szerette a fát és a fákon keresztül akarta elmondani mindazt, ami az otthonban kapcsolatban felgyűlt benne s amiket szavakba önteni nem tudott.”

Wass Albert

BEVEZETÉS

Az építészetet szokás megfagyott zeneként emlegetni. És valóban nagyon sok hasonlóságot találhatunk egy zenemű és az építészet között.

Az építészet sokszínűségét adja a változatos utcák, terek, épületek sokasága, mint egy zenekarban a sokféle hangszer: vonósok, fúvósok, ütős hangszerek.

Ugyanakkor, ha ezek egymásra tekintet nélkül zenélnek, lehet külön-külön még szép dallam is, amit játszanak, az összkép hamis.

Ugyanígy a házak is lehetnek eltérőek egymástól, más rendeltetésűek, de ha nincsenek tekintettel egymásra, zavaros, élhetetlen környezetet alakítanak ki.

A kézikönyv segítség kíván lenni: a település bemutatásával, az értékek megismertetésével és az útmutató résszel tárja fel az épített környezet szépségeit.

Bevezeti az olvasót az építészeti értékek tárházába, hogy olyan házat tudjon építeni, ami valódi büszkeséggel töltheti el, és a település képéhez illeszkedik, azt ízléssel viszi tovább.

Az ajánlások nem tekinthetők kötelező jellegűnek, a céljuk nem a tervezési szabadság megkurtítása, uniformizálása, hanem éppen a valós értékek megismertetése, a sokféle izgalmas lehetőség feltárása. Az unalomig másolt, giccses, sokszor import klónok helyett a település karakteréhez illeszkedő választási lehetőségek bemutatása, a nem diktált, hanem valódi szabadság megismertetése.

A kézikönyv nem egy merev, lezárt egész, hanem nyílt, folyamatos hozzászólást és változtatást lehetővé tevő kezdeményezés kíván lenni, ahogy a település története sem befejezett, hanem folyamatosan továbbbíródik.

Ezért, ha újabb szép ház születik, az bekerülhet, sőt be is kell, hogy kerüljön a könyvbe, hogy ez által büszke lehessen rá építtetője, tervezője, kivitelezője és a település egyaránt.

Egy ház elválaszthatatlan kapcsolatban van környezetével, szomszédaival, településével. Valódi gyümölcse pedig csak annak a kapcsolatnak van, ahol a felek egymást megismerik, szeretik és békében élnek egymással.

Igaz ez az emberi kapcsolatoktól a zenén át egészen épített környezetünkig.

MÉRK BEMUTATÁSA

általános településkép, településkarakter

Szabolcs-Szatmár-Bereg megye délkeleti részén, a Mátészalkai Járásban, a Nyírség szélén fekvő település, Mérk Nagyközség. A település a Kraszna folyó mentén található, sík terepen fekszik. Megközelítése két útvonalon is történhet: Nyírbátor, vagy Mátészalka felől. Szomszédos települései északról: Fábiánháza és Nagyecsed, nyugatról: Tiborszállás, délről pedig Vállaj.

A nyírségi homok és Ecsedi-láp találkozását kelet-nyugati irányban metsző magyar-román országhatár közelében a Kraszna folyó mellett - Nyíregyházától mintegy 62 km-re - fekszik Mérk nagyközség.

Neve személynévből keletkezett egyesek szerint magyar névadással, a régi magyar nyelvben népszerű Mérk személynév alapján, amely talán a szláv eredetű Mirk személynévből ered. Más felfogás szerint a helység névadója valószínűleg Merch, a szatmári németek ispánja lehetett.

Éghajlata mérsékelt meleg és a mérsékelt hűvös éghajlati öv határán terül el. Erdőtársulásai jelentős részét akácok jellemzik, ezen kívül találkozhatunk tölgyvel, kemény és lágy lombúakkal, valamint fenyővel is. A nyílt társulások között homokpuszta-rétek, zombékosok is megfigyelhetők, jellemző a sások, a tőzegeper előfordulása. Talaja réti öntés, humuszos homok és lápos réti talajok.

Megközelíthető: a 471-es útról Nyírbátor-nál leágazó alsórendű úton. A legközelebbi városokkal, Mátészalkával és Nyírbátorral, naponta autóbusz járatok kötik össze. A nagyközségeen közvetlen vasútvonal nem halad keresztül, a legközelebbi vasútállomás Tiborszállás községben található.

A különböző karakterű településrészekben más és más építészet jelenik meg, valamint az eltérő karakterű épületek egymás mellett békésen megfér egymás mellett. Természetesen a településen vannak olyan házak, amelyek nem illenek bele a településképbbe. Ezek az épületek akkor születnek, amikor építtetőjük a kialakult környezettől mindenképpen mást szeretnének. Előfordul, hogy a sokszor túlgondolt, alapvető geometriai formáktól különböző, szokványostól eltérő szín- és anyaghasználat mellett a kertek előtt elcsúszva a helyiek felnézve vagy éppen fejcsóválva tekintenek egy-egy épületre.

Nagyközségünk lakóinak száma meghaladja a 2153 főt, és további emelkedő tendenciát mutat. A település tiszta, rendezett, gondozott, az infrastruktúra teljes körű. Az óvodai nevelés, iskolai oktatás, az egészségügyi ellátás szervezett. A Könyvtár mellett a sportélet is jelentős.

Mérken a Hunyadi utca és a Béke utca tekinthető a település főutcájának. Ezekből az utcákból nyílnak a hosszúkás telkek, melyeken az épületek oldalhatáron áll, a telekhatárral egyvonalban induló lakóépületek találhatóak. A Béke utcától északra található utcákban a telkek rövidebbek, mint a Nagyközség többi részén, mivel itt már az utcavezetés tudatosan, gondos tervezést követően jöttek létre.

A következőkben bemutatunk egy válogatást azon épületekről, melyek sajátos értékűknél fogva már hosszabb ideje Mérék identitását erősítik. A település egyes részeire vonatkozó építészeti előírások szem előtt tartásával elérhető, hogy az új építésű házak ne idegenként, hanem ismerősként jelenjenek meg a többi ház között, melyek teljes mértékben elősegítsék a Nagyközség karakterének megőrzését, és továbbformálják. Az utóbbi években épült sikeres példák illusztrálják azokat a megoldásokat, amelyek segítik az előbbieken megfogalmazott megvalósításokat.

**Az első katonai felmérés
(1763 - 1787)**

**A harmadik katonai felmérés
(1869 - 1887)**

**A második katonai felmérés
(1806 - 1869)**

**Katonai felmérés
(1984)**

A természeti és társadalmi törvényszerűségek hatására alakult ki Mérék településszerkezete, a természetföldrajzi viszonyokon alapulva jött létre, melyek változásai hosszabb időt ölnek fel. A természeti tényezők: domborzat, vízrendszerek, szél, napfény, csapadék stb. közül az első kettő befolyásolja legerőteljesebben a települések szerkezetét. Mai jellege szerint Mérék szabálytalan alaprajzú, egyutcás faluból alakult ki. Központja négy út csatlakozásánál, egy trapéz alakú utcabővült mentén alakult ki. Széles, földes utcái előkertes beépítésűek. A szalagtelkeken külön-külön álló épületek ritkábban soros, gyakrabban kétsoros rendben csatlakoznak egymáshoz. Paraszttudvaraira a tagolt épületrendezés volt a jellemző.

ÖRÖKSÉGÜNK

a településképi szempontból meghatározó építészeti, műemléki, táji és természeti értékek, településképi jellemzők

A Kulturális Örökségvédelmi Hivatal által kettő jelentősebb műemléket emelhetünk ki.

1. Református templom

A református templom a római katolikus templom mellé épült 1899 és 1914 között, feltehetően arra a helyre, ahol az 1839. évi tűzvészben a falu temploma és régi fa harangtornya harangjával együtt megsemmisült. A református templom egyhajós, egyenes záródású, eklektikus épület.

2. Római katolikus templom

Szent Péter és Pál tiszteletére emelték 1882 és 1884 között az egyhajós, homlokzat feletti tornyos római katolikus templomot. A falu előző temploma az 1839. évi tűzvészben elégett, 1882-84 között újjáépítették, azonban 1887-ben egy nagy vihar derékba törte a tornyát. Nemcsak a templom épülete, de berendezése is eklektikus stílusban készült. A Lotz Károly által festett oltárkép 1890-ben készült el, a szentély mennyezetképe szintén a XIX. század végéről származik.

Mérék Nagyközség helyi védett, vagy helyi védelemre javasolt építményei

1. Második világháborús emlékmű

Az emlékművet a római katolikus és a református templom között állították 1994-ben.

2. Cifracsurók

A sváb hagyományokat tükröző népi építészet szerint épültek.

3. Díszkútak

Mérki díszkút

Sváb díszkút

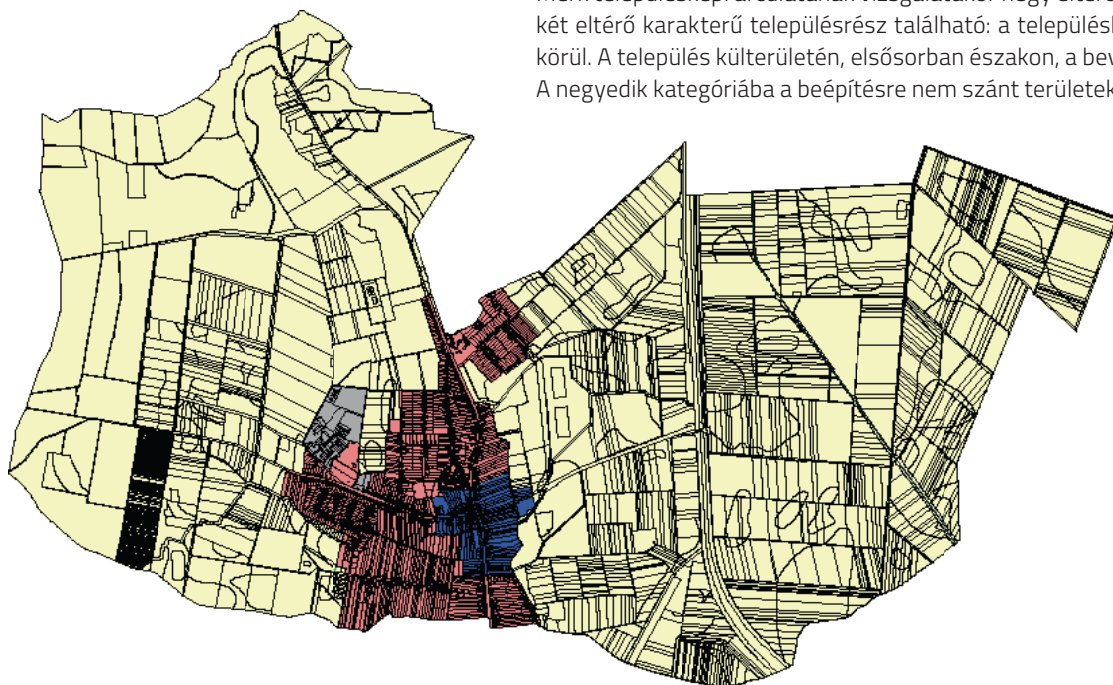
4. Emlékmű az 1945-ben elhurcolt mérki lakosok emlékére

TELEPÜLÉSKÉPI SZEMPONTBÓL MEGHATÁROZÓ TERÜLETEK

eltérő karakterű területek lehatárolása, a településkép, arculati jellemzők és településkarakter bemutatásával

Mérk településképi arculatának vizsgálatakor négy eltérő karakterű településrészt határoztunk meg. A település belterületén két eltérő karakterű településrész található: a településközpont és a falusias jellegű lakóövezetek, amik a központot veszik körül. A település külterületén, elsősorban északon, a bevezető út mentén találhatóak az ipari, gazdasági létesítmények. A negyedik kategóriába a beépítésre nem szánt területek kerültek.

- TELEPÜLÉSKÖZPONT
- FALUSIAS LAKÓTERÜLET
- GAZDASÁGI TERÜLET
- BEÉPÍTÉSRE NEM SZÁNT TERÜLET

TELEPÜLÉSKÖZPONT

A településközponti vegyes terület több önálló rendeltetési egységet magába foglaló, lakó- és olyan helyi települési szintű igazgatási, kereskedelmi, szolgáltató, vendéglátó, szálláshely szolgáltató, egyházi, oktatási, egészségügyi, szociális épületek, valamint sportlétesítmények elhelyezésére szolgál, amelyek alapvetően nincsenek zavaró hatással a lakófunkcióra. A Hunyadi utca mentén alakult ki a településközpont. Itt jellemző a település ellátó, igazgatási és oktatási funkciók sűrűsödése, a szolgáltatások jelenléte. A települési sziluett az alföldi településekre jellemző tipikus képet mutatja. A horizontálisan elterülő földszintes beépítésű települési felett koncentrált kis kiterjedésű vertikális mag jelenik meg a templomtoronnyal és néhány középülettel. A településrészen található lakó épületek általában oldalhatáron álló módban helyezkednek el sorban egymás után 2-3 méteres előkerttel magastetős tetőkialakítással. Lapostetős és többszintes épület nem jellemző.

A településkép egységességét a hasonló karakterű épületek többsége erősítheti. Ezért az épület formálásakor az anyaghasználatban, a homlokzatképzésben, a színezésben, az arányos illeszkedés az elvárás. Külön oda kell figyelni az épületek utólagos hőszigetelésekor az épület egésze kerüljön felújításra. Ekkor a színezés, a nyílászáró csere is illeszkedjen a környezetéhez. Ugyanerre tetőfedések cseréjénél is gondolni kell. A nagy – teljes közintézményeknél a szabadon álló épület elhelyezés a jellemző. Ez esetben az utcaépi megjelenés magas tetővel javasolt. A tető gerincvonala a kialakult beépítéshez igazodjon. Nem lehet egyértelműen állást foglalni az utcával párhuzamos, vagy merőleges tető kialakítása mellett. Fontos, hogy megjelenése az utcaképhez igazodva, de ne hivatkozva alakítsa, fejlessze a belső településképet. Ez megjelenhet eltolt tetősíkkal is. Az épületek általában kontytetős vagy sátoztetős kialakításban fordulnak elő, ettől eltérni csak szélesebb telek esetén javasolt, az egyszerű nyeregtető nem jellemző.

Az épületek általában nyeregtetős (vagy csonka kontyolt nyeregtetős) kialakításban fordulnak elő, ettől eltérni csak szélesebb telek esetén javasolt.

A településközpontban a lakóépületek változó telepítést és épület elhelyezés következtében jöttek létre. A melléképületek elhelyezésénél is körültekintően kell eljárni.

A kiegészítő gazdasági épületek kialakításánál ügyeljünk arra, hogy az utcai homlokzatra közvetlenül ne legyen hatása. A főépület folytatásaként jelenjenek meg.

Célszerű ezen helyiségek kialakítása a főépülettel összhangban, együtt tervezve megvalósítani.

Az utcai kerítés kialakításánál a környezet szép példáit vegyük figyelembe. Próbáljunk meg hozzájuk igazodni. Illeszkedő kerítés megvalósítására törekedjünk, szerkezetét és színét gondosan válasszuk meg.

A teljesen tömör vagy dróthálós kerítés kialakítása nem jó megoldás.

A részben áttört kerítést részesítsük előnyben. Az oldalsó és hátsó kerítések kialakításánál az anyag és forma megválasztásánál már a szomszéd féltől való saját intimszféra megvédésére kissé zártabb, rejtettebb kerítés alkalmazható.

A településközpont településrészt településkép szempontjából meghatározó területként javasolt kezelni.

FŐBB ILLESZKEDÉSI SZEMPONTOK:

- az új épület tervezés során a szomszédos épületek figyelembevétele mellett szükséges a magasság, tetőforma és tetőhajlásszög megválasztása
- kedvező utcaképet segítse a homlokzat kialakítása
- az épület rendeltetését tükrözze a homlokzat építészeti megoldásai
- az építészeti örökség közvetlen másolását kerüljük el
- a modern és hagyományos formák közötti egyensúlyra kell törekedni
- hagyományos részletformák a modern épületeknél alkalmazhatók

KERTVÁROSIAS, FALUSIAS LAKÓTERÜLET

A településközpont területét öleli körbe. A vendéglátó és élelmiszer üzletek részben a lakóépületek átalakításával kerültek kialakításra. A múlt század elején épült épületek többségét az 1970-es években a sätortetős épületek váltották fel.

Eközben egyéb títustervek is megvalósultak. A településképet formálják a bővítések is. A jövőben, nagyobb mértékben a meglévő lakóépületek felújításával lehet számolni.

Több hasonló épület a településkép egységességét eredményezi, melyhez alapvető követelmény az épületek homlokzatképzésének, a színezésének, az anyaghasználatának, az illeszkedésének a gondos megválasztása. Továbbá a nyílászárókra és tetőfedésekre, tetőformákra is gondosan ügyeljünk.

A településrészen utcánként, utcaszakaszonként változó a tetők kialakítása. A legrégebbi épületek során a nyeregtetős (vagy csonka kontyolt nyeregtetős) tetőforma figyelhető meg utcára merőleges kialakításban.

Az 1970-80-as évekbeli sätortetős épületek a települések egységességét bontotta meg. Kialakításuk során a meglévő utcaképet figyelmen kívül hagyták.

A tetők hajlásszöge általános esetben 30-45° körül mozog, így nem árnyékoljuk le a szomszéd épületét, akár a tetőtér kialakítása is megtörténhet gazdaságos kialakítással.

A falusias lakóterületnél alapvetően gazdag a zöldfelület, megfelelő hely kínálkozik a pihenő terület kialakítására.

A növények alkalmazása során természetes és hatékony eszközzel tudunk hangulatteremtő díszítést készíteni telkünkre. Árnyékoló szerepük az energiatudatos életmód egyik eszköze.

A településkép egységességének megvalósulásához a ház utcafronti homlokzatának készítése során előnyösebb lehet az oromzat kialakítása, akár csonka kontyos kialakításban is.

Keresztbe forduló belső épületszárnyat csak kellően széles telek esetén érdemes alkalmazni, ott is megfontolással: ne vágja ketté a kertet első és hátsó kertre. A kertes házak rendelkezzenek külső megfelelő méretű tárolóval. Célszerű ezen helyiségek kialakítása a főépülettel összhangban, együtt tervezve megvalósítani.

A kerítés megvalósítása során törekedni kell a közeli környezetben lévő jó példák követésére. Illeszkedő, jó hangulatú legyen. A településre nem jellemző tájidegen anyagok felhasználása kerülendő.

A teljesen tömör, átláthatatlan kerítés kerülendő. Az oldalsó és hátsó kerítések kialakításánál az anyag és forma megválasztásánál már a szomszéd féltől való saját intimszféra megvédésére kissé zártabb, rejtettebb kerítés alkalmazható.

FŐBB ILLESZKEDÉSI SZEMPONTOK:

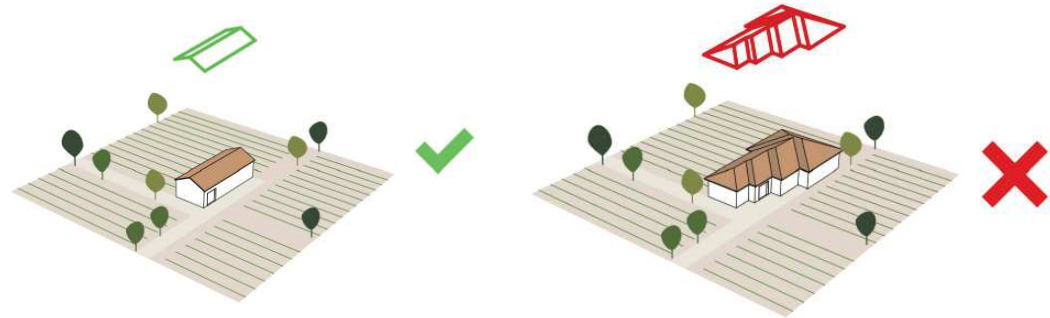
- az új épület tervezés során a szomszédos épületek figyelembevétele mellett szükséges a magasság, tetőforma és tetőhajlásszög megválasztása
- kedvező utcaképet segítse a homlokzat kialakítása
- az épület rendeltetését tükrözze a homlokzat építészeti megoldásai
- az építészeti örökség közvetlen másolását kerüljük el
- a modern és hagyományos formák közötti egyensúlyra kell törekedni
- hagyományos részletformák a modern épületeknél alkalmazhatók

GAZDASÁGI TERÜLET

A település ipari, gazdasági zónái alapvetően a település peremén, leginkább a lakóterületektől nyugati irányban helyezkednek el. A Hunyadi utcáról letérve a Béke utca végén található meg a mezőgazdasági üzem.

Tekintettel arra, hogy az ipari területek többsége településképi szempontból jól látható, esetenként meghatározó helyen található, elengedhetetlen ezek településképi hatásának vizsgálata és megújulásuk, fejlesztésük településképi koordinálása.

JAVASLATOK

A rendeltetés határozza meg az épület tömegét és tető kialakítását, elhelyezhetőségét az ingatlanon belül. A gazdasági és mezőgazdasági célú épületek közel helyezkedjenek el egymástól. A lakó funkciójú épületet távolabb helyezzük el. A gazdasági tevékenységhez szükséges épületek a lakó funkció mögött legyen kialakítva. Kerítések kialakítása során a tömör falszerű kerítés kiépítése nem javasolt. Minden esetben törekendi kell a meglévő épületek homlokzati kialakítására, színvilágára, anyaghasználatára és tetőformájának megválasztására tetőszerkezetének hajlásszögére. Önálló gazdasági területen az egyszerű ipari formákat célszerű előnyben részesíteni.

BEÉPÍTÉSRE NEM SZÁNT TERÜLET

A település közigazgatási területe építési szempontból két részre tagolódik, beépítésre szánt területekre és beépítésre nem szánt területekre. A település közigazgatási területének beépítésre nem szánt területei közé tartoznak a közlekedési-, közmű elhelyezési területek, a zöldterületek (közparkok), erdőterületek (védelmi erdők, gazdasági erdők, egészségügyi, szociális, turisztikai erdők), mezőgazdasági területek, (kertes mezőgazdasági területek, általános mezőgazdasági területek), és a vízgazdálkodással összefüggő területek. A beépítésre nem szánt területeken kialakult tájhasználat szervesen kapcsolódik a település történetéhez, közrejátszik a helyiek identitásának kialakulásában és erősítésében.

Az e területeken kialakult tájhasználat szervesen kapcsolódik a település történetéhez, közrejátszik a helyiek identitásának kialakulásában és erősítésében. A külterület közel kevesebb, mint az ötöd részét foglalják el a gyeplélegő területek, mely területek egy része kiemelt jelentőségű tájvédelmi továbbá a különleges természet megőrzési területhez - mint láprétek, mocsárrétek, sárrétek, kaszálórétek, - tartozik. A külterületi földek egy része, gyümölcsös, ill. szántó művelésű. Az erdőterületek mérete meghatározható.

A KÜLTERÜLET TERÜLETFELHASZNÁLÁSI ELEMEI MÉRK TELEPÜLÉSEN

Szántók: Mérk település külterületén a mezőgazdasági jelleg az uralkodó. Az éghajlat a nem túl víz- és hőigényes kultúráknak kedvez, elterjedt szántóföldi növény a búza, a kukorica, és a rozs). Ma a külterület döntő részét, foglalják el a szántók, melyek részben közúton, részben dűlőutakon jól megközelíthetők. A szántóterületek a határban összefüggő felületként jelennek meg, a táblák határain futó csatornák és utak menti fasorok csak helyenként tagolják a tájat. A szántók a közigazgatási terület 2-3 %-a.

Rétek, legelők: A gyepek területek erősen megfogyatkoztak az utóbbi száz évben. A nyílt társulások közül a homokpusztarétek jellemzőek. A mélyedésekben gyakoriak a vízállásos, nedves rétek, mocsárrétek. A rétek és a legelőként hasznosított gyepterületek együttesen a külterületnek kb. 0,1 %-át teszik ki.

Erdők: Erdőtársulásait jelentős mértékben (akác, nemes nyár, tölgy) ültetvények jellemzik. Az erdők a település kb. 17 -18 %-át borítják.

Gyümölcsösök: A gyümölcsösök területe az utóbbi években az alacsony felvásárlási árak miatt csökkent. Az alma- és meggytermesztés jellemző a településre. A gyümölcsösök nagy része a külterületen található, körülbelül a külterület kb. 0,01 %-a. A zártkerti területeken korábban elsősorban a szőlőtermesztés volt jellemző, amit ma részben gyümölcsösként, részben szántóként hasznosított parcellák tarkítanak, de jelentős a parlagon hagyott területek aránya.

A tájvédelmi területeket településkép szempontjából meghatározó területként javasolt kezelni.

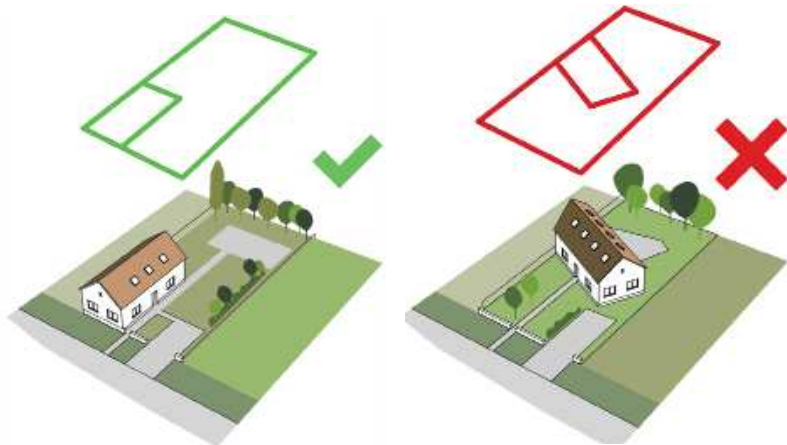
AJÁNLÁSOK: TELEPÜLÉSKÖZPONT

a településképi minőségi formálására vonatkozó ajánlások: építészeti útmutató

Arra a kérdésre, mitől szép egy lakóház, nem lehet egy mondatban válaszolni. Neves építészek és filozófusok a különféle megközelítések ellenére egyetértettek azonban abban, hogy a közhiedelemmel ellentétben a szépség nem szubjektív, nem részrehajló. Szép az, ami érdek nélkül tetszik, mondja Kant. A szépség sokféle lehet. Borainkról sem mondhatjuk, hogy a vörösbor jó, a fehér nem. Tudva, hogy bizonyos alkalmakhoz, ételekhez jobban illik a vörös, mondhatjuk, hogy mi a rozét szeretjük. Ebben a fejezetben nem szeretnénk egyoldalúan állást foglalni, leszűkíteni a lehetőségeket. Viszont szeretnénk bemutatni, hogyan kerüljük el a legáltalánosabb hibákat, ne járjunk úgy, mint a borász, aki gyakorlatlanul túlkénezi borát.

TELEPÍTÉS

A településrészen oldalhatáron álló, merőleges elhelyezkedésűek a családi házak az utcáfronthoz viszonyítva. A kötelezően előírt és kialakult előkerti előírásoktól eltérni nem javasolt. A főépület mögött kialakítható a növényzettel határolt védett kert.

Javasolt az utcáfronttól egyenlő távolságra lévő épületek egységes nyugodt ritmusú képeinek alkalmazása.

TEREPALAKÍTÁS

A településen a terepadottságok nem indokolják a terepalakítást, de amennyiben a terepviszonyok igénylik a terepre való illesztéskor megfelelően telepített, terepre ültetett épület alkalmazása.

MAGASSÁG

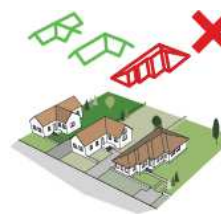
A lakóházak magassága különböző. Találkozni földszintes, tetőtér beépítéses, kétszintes épületekkel is. Magas tetős és lapos tetős kialakítású családi házakkal. A már meglévő lakóházak figyelembevételével kell az új családi házakat elhelyezni, tehát hasonló magassággal kell kialakítani, mint a környezetében lévő többi ingatlant.

Javasolt az azonos magasságú épületek egyenletes utcaképének megalkotása. Az újonnan épülő épületeknek a meglévő magassághoz kell alkalmazkodniuk az egységesség érdekében.

TETŐHAJLÁSSZÖG

Mérek település központi részén a családi házak tetőhajlásszöge közel azonos. A meglévő lakóépületek közé telepíteni kívánt családi házaknak hasonló hajlásszöggel kell épülniük, mint a környezetében lévők. Az utcaképbe a túl alacsony vagy a túl magas hajlásszöggel rendelkező épületek nem illenek bele.

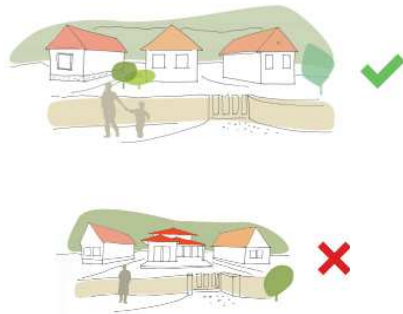
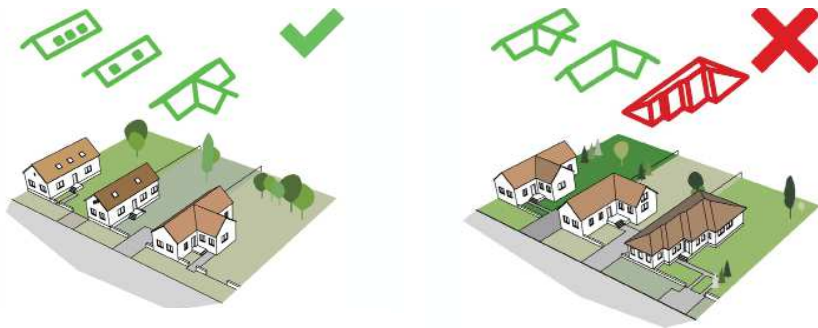

Javasolt a meglévő épülethez való illeszkedés a tetőhajlásszög kiválasztása esetén.

TETŐFORMA

A településrészen a családi házak tetőformája egyszerű. Új házak építésénél figyelembe kell venni a szomszéd lakóépületek tetőformáját.

Ha egy kialakult nyeregtetős házakból álló utcaképbe új lakóház épül, akkor oda ne tördelt tetőformájú épület kerüljön, hanem a szomszédokhoz hasonló nyeregtetős tetőformájú családi ház. Ha egy kialakult sátoztetős házakból álló utcaképbe új lakóház épül, akkor oda ne tördelt tetőformájú épület kerüljön, hanem a szomszédokhoz hasonló sátoztetős tetőformájú családi ház.

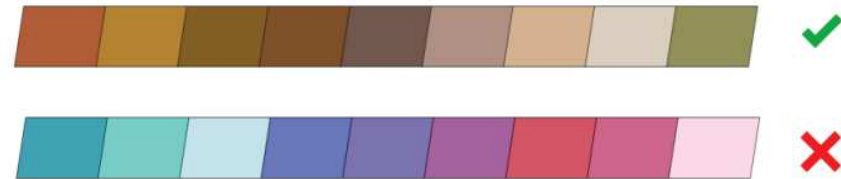

Azonos tetőformájú épületek egyenletes utcaképet alkotnak. Az egységesség érdekében az újonnan épülő házaknak is hasonló tetőformával kell, hogy épüljenek.

ANYAGHASZNÁLAT (SZÍNEK)

Visszafogott illeszkedés, hasonló szín- és anyaghasználat jellemzi a családi házakat, a színvilág nem túl változatos, hagyományostól eltérő színekkel készült épületek is jellemzők. (pl., vörös cserépfedés, szürke palafedés, világos színű homlokzatoktól eltérő színek alkalmazása)

Az új házak építésénél a meglévő épületek színvilágához illeszkedő anyaghasználat ajánlott. A kirívó és feltűnő színhasználat, a rikító színű fémlemezfedések és burkolatok nem elfogadhatóak.

A kirívó homlokzati színek alkalmazása nem ajánlott. A héjazat színének kiválasztása során az élénk színek alkalmazása nem javasolt, a hagyományos színeket (pl. vörös cserépfedés) válasszuk.

TORNÁCOK

A népi építészet egyik könnyen felismerhető jellegzetes eleme az oldalsó oszlopos tornác. Az új településrészen, Mérken ezeket a hagyományokat őrző épületek eltűnőben vannak.

Ezek a terek készülhetnek az épület anyagából vagy fából. A tornác formájára, kialakítására számtalan példa kínálkozik. Az arányos tornácos épületek erősítik a Nagyközség identitását és arculatát. E hagyományt az új családi ház kialakításánál, újszerű át gondolással tovább vihetjük új otthonunkba.

AJTÓK, ABLAKOK

Jelentős megjelenési és hangulati befolyást jelent egy-egy nyílászáró kialakítása. A zárt épülettömegeggyel így nyitunk a külvilág felé, ezért nem mindegy, hogy ezt milyen módon tesszük meg. A hagyományos nyíláskialakítás a jellemző: jellegzetes kétszárnyú, két vagy három osztatú ablakok, általában utcafronton szimmetrikus kialakítással faanyagból készülve.

Új lakóépület építésénél célszerű a település családi házait körbejárni, és azokból ötleteket meríteni saját otthonunkhoz, ezzel is gazdagítva a népi lakóházakkal tarkított településünket.

HOMLOKZATKÉPZÉS, ANYAGHASZNÁLAT

Az épületek burkolásai, vakolatainak színezése egyre inkább kedvelt a tulajdonosok körében. Használat során ügyelni kell a végső összkép harmóniájára mind a lakóépület, és mind a környezet vonatkozásában. A túldíszített illetve túlszínezett épület hamar elveszíti érdekességét, ezután a tiszta, nyugodt településre zavaróan fog hatni. Egy jól megválasztott burkolat nem csak esztétikus, de az épületet is óvja a külső hatásoktól.

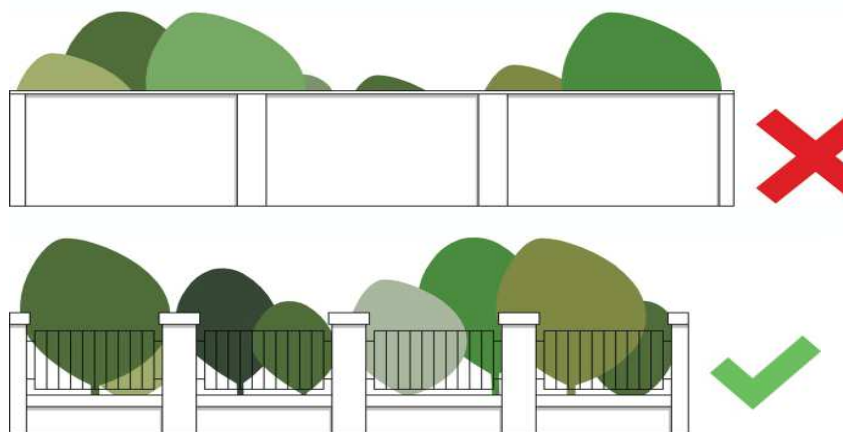
RÉSZLETEK

Házunk és kertünk találkozási pontjai folyton változó, gazdagodó élményt nyújtanak. Évről évre, évszokról évszakra más képet mutatnak. A növények az épületen egyrészt hangulatteremtő díszítőelemek, másrészt hatékony, természetes eszközei az energia-tudatos életmódnak - árnyékolnak!

KERÍTÉSEK, TÉRFALAK

Házaink kiegészítő elemei a kerítések, lámpák, postaládák, korlátok, melyek alakítják a végső képet, hangulatot. Ha kellően odafigyelünk, kellően igényesen választunk ki és valósítunk meg, akkor jön létre a megfelelő összkép a lakóépületünkkel. Ezek a részek sűrűbben cserélt elemek, akár már egy új festék, új színhasználat során tudunk változtatni rajta.

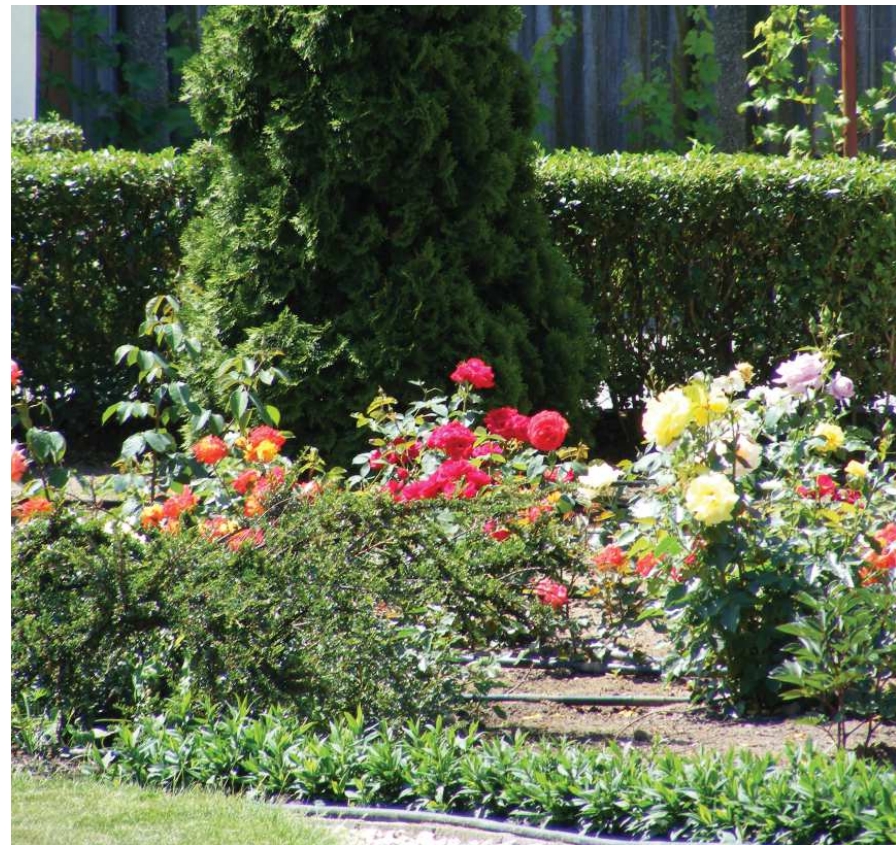
KERTEK

A településkép megőrzése az elsődleges cél. Vegyük figyelembe a ház homlokzat kialakítását, a nyílászárók helyét, amikor az előkertbe cserjét vagy fát ültetünk. Takarjuk a kerti építményünket a növényekkel, hogy az épületünk jobban érvényesüljön. A meglévő fás szárú növényzetre a bővítések és felújítások során fokozottan ügyeljünk. Próbáljuk meg befolyásolni a növényzettel a ház méreteinek érzetét. Alacsony növényekkel a ház méretének növelését éreztetjük, a magas növényzettel csökkenthetjük.

A természettel való közvetlen kapcsolatot a kertünk teremti meg. Változása gyors, hiszen évszokról-évszakra változik, megújul. A változatosan kialakított növényvilág alkalmazásával az élőlények számára új élettereket biztosítunk. Méretekre a rendszeresen gondozott kertek, porták a jellemzőek. A hátsó kert nem csak a kikapcsolódást, pihenést szolgálja, hanem gyümölcsöket, zöldségeket is termeszthetünk bennük.

A kert az épített környezet része. Ha harmonikusan van kialakítva, egységet alkot, szépségével kapcsolódik a lakóépülettel, akkor élhetővé tesszük saját környezetünket, ezzel közvetlen életterünk a szabadterre kiterjesztett közege illeszkedő lesz nemcsak a településkép szépségének növelésére, de saját komfortérzetünknek is jót tesz. Elsődleges szempont, hogy a kertünk kialakítása az épület stílusához amennyire csak lehetséges illeszkedjen, alkalmazzunk kertépítészeti megoldásokat.

UTCÁK

A településkép javításához sokszor nem szükséges nagy beavatkozás, a rendezettség érzésének elérése már fél siker. Látványos előrelépést jelent a közterületek karbantartása, megfelelő fenntartása, nem használt közterületi elemek elbontása, sérült elemek helyreállítása.

A nyomvonalas elemek felfűzik a települést alkotó darabkáit, ezért fontos az egységes kialakítás elérése. A községen áthaladó leginkább ezeken a vonalakon haladva alakítják ki a településről alkotott véleményüket. Kiemelkedő figyelmet kell biztosítani az infrastruktúra elemeinek kiépítésére, a nyomvonalvezetés megválasztására, a felszín feletti és az alatti elemek tájba illesztésére.

Fasor telepítésekor ügyelni kell arra, hogy megfelelő távolságra helyezzük el őket. Fontos ismerni a végleges méretük elérésének adatait. A fajok kiválasztásánál ügyeljünk arra, hogy azok ne nőjenek bele a felsővezetékbe, ne akadályozzák a biztonságos közlekedést.

A jó fa kiválasztásánál később elkerülhető a megcsonkolt fák látványa. Fontos, hogy a felszín alatti vezetékek (víz, gáz, csatorna, elektromos áram, telefon és internet kábel) tervezésekor kialakításánál is gondoljunk a fák gyökereinek helyigényére. Különösen szabályos lesz a kép akkor, ha a fajon belül is annak egy fajtájával történik a fasor telepítés.

A tömött, egyöntetű koronák sora (pl. vadgesztenye) igen ünnepélyes, tekintélyt parancsoló. Utcafásítás céljából a természeteshez közel álló, kúpos vagy tojásformák a legkedvezőbbek a fajtákból.

Ne alkalmazzunk inváziós fajokat (amerikai kőris, nyugati ostorfa stb.).

A járőfelületek, burkolatok kialakítása során a tartósságra, a javíthatóságra és a vízáteresztésre, valamint az akadálymentesítésre egyaránt gondoljunk.

Semleges színek javasoltak a burkolat kiválasztása során. A járőfelületeket gondos tervezés során kerüljenek kialakításra, hiszen azoknak illeszkedniük kell a zöldfelületek szegélyeihez és a kerítések lábazataihoz.

Az utcakertek teremtenek kapcsolatot a magántelkek és a közterületek között, melyeket a Mérkiek gyakran alakítják, gondozzák saját belátásuk szerint. Egyéni megoldások során ügyeljünk arra, hogy azok illeszkedjenek, egységet alkossanak a már meglévő előkertekkel és a szomszédok utcakertjével. Kerüljük a szemmagasságban takaró növények alkalmazását, legfőképpen a kereszteződésekben, utóbbinál a gépkocsiban ülők szabadkilátást se akadályozzuk növényekkel. Telepítsünk max. 50-80 cm magasságokig növényeket.

Az utak, járdák megfelelő vízelvezetése alapvető a harmonikus településkép létrehozásához. A csapadék hasznosítása megnöveli a szép környezet kialakítását és fenntarthatóságát, csak azért is mivel a víz a kellemes közérzet biztosításának egyik alap köve, és környezetünk egyik leglátványosabb eleme is. A belterület fontos településképi elemei a nyílt árkok. Az újonnan kialakulandó részekenél célszerű, hogy azok képesek legyenek a lehulló csapadékot megtartani esőkertek segítségével, továbbá esztétikus látványt nyújtsanak. Az árkokat átszelő gépkocsi behajtók, hidak a település karakteres elemei. Egységes kialakításuk fontos.

KÖZTEREK, KÖZPARKOK, KÖZKERTEK

A település azon találkozási pontjai ahol a természethez kapcsolódva, szabadban élhetjük meg a helyi közösséghez való hovatartozásunkat, a közösségi szabadterek. Megjelenésük fokozottan fontos, mivel ezeken a helyeken hosszabban tartózkodunk, ezért ezek a teresedések tervezését szakemberek végzik. A nem megfelelően kialakított tér használata a környezet gyors romlásához vezet. Egy-egy tér kialakításánál fontos felmérni a használók várható szokásait, számukat, a használni kívánt időszakot és jellegét. A tevékenységekhez és a közlekedéshez megfelelő számú és minőségű tereket szükséges biztosítani. A növényfajok megválasztása és ültetése során azok térigényét is figyelembe kell venni, számolva növekedésükkel, egymásra árnyékolásukkal.

Mérken nem található kiemelkedő közpark, de a szerényebb teresedései impozáns kialakításúak. Gondozott, szép köztemetővel, világháborús emlékművel, virágos utcákkal rendelkezünk.

AJÁNLÁSOK: KERTVÁROSIS, FALUSIAS LAKÓTERÜLET

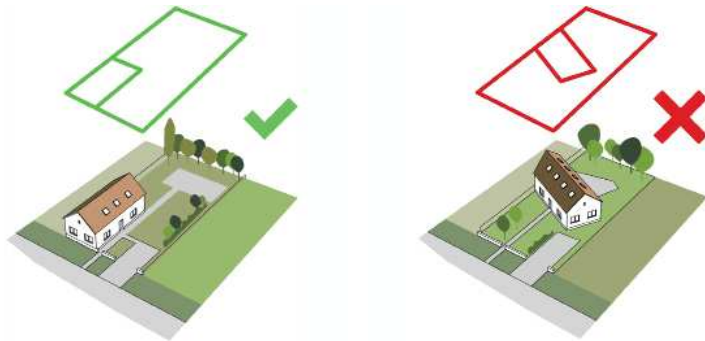
a településkép minőségi formálására vonatkozó ajánlások: építészeti útmutató

TELEPÍTÉS

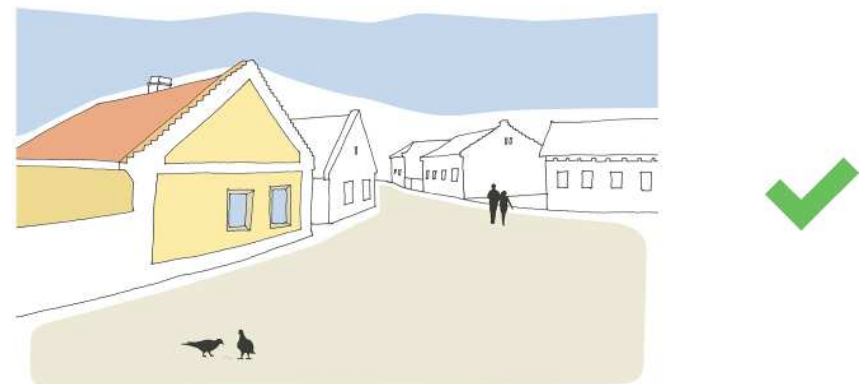
A falusias lakóterületeken a keskeny, kicsi telkeken a házak oldalhatáron állnak, így megmarad egy nagy összefüggő udvar vagy kert a ház mellett, mely lehetőséget nyújt arra, hogy gépjárművel hátra lehessen jutni a ház mellett. Az ide épülő lakóépület álljon oldalhatáron vagy attól legfeljebb 1 méterre az oldalsó telekhatárral párhuzamosan. Kerülendő a négyzetes alaprajzú épület kialakítása vagy az oldalsó telekhatárral nem párhuzamosan elhelyezett alaprajz.

Az épület utcai homlokzata ne legyen túl széles kialakítású, de amennyiben szélesebb épületet szeretnénk, abban az esetben az utcai homlokzattól hátrébb célszerű húzott keresztirányú épületrész kialakítása. Ez meglévő épületek bővítésénél is alkalmazható. Vigyázzunk, hogy a keresztirányú bővítés ne legyen nagyobb a fő tömegnél.

Oldalhatáron álló épület esetén ne alkalmazzunk oromfalat, mivel azzal alapterületet nem nyerünk, ablakot nem lehet rá elhelyezni, és az épület formáját is széttagolttá teszi főlegesen.

Javasolt az utcafronttól egyenlő távolságra lévő épületek egységes nyugodt ritmusú képeinek alkalmazása.

TEREPALAKÍTÁS

A településen a terepadottságok nem indokolják a terepalakítást, de amennyiben a terepviszonyok igénylik a terepre való illesztéskor megfelelően telepített, terepre ültetett épület alkalmazása.

MAGASSÁG

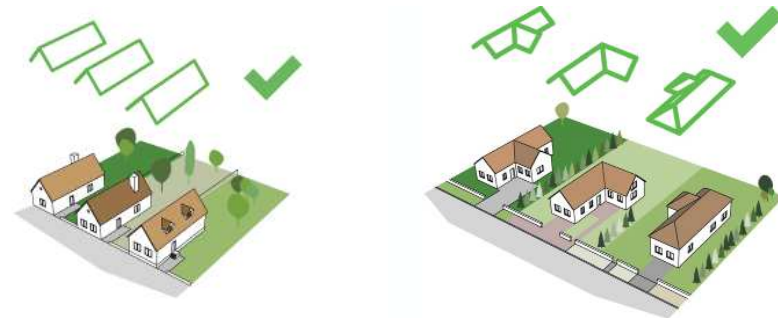
Az új épületnek finom illeszkedéssel kell beállnia a meglévő épületekhez. A legtöbb épület földszintes kialakítású, van néhány kivétel melyeknek tetőtere is beépített. Meglévő épület bővítésénél valamint új épületek kialakításánál az utcavonalon álló épületrészeknek igazodni kell a hagyományos ereszmagassághoz. (3-4 méter) és gerincmagassághoz (6-8 méter). Amennyiben tetőtér beépítésre kerül sor vagy kerül betervezésre, ebben az esetben az eresz- és gerincmagasság megemelése (0,5-1 méterrel magasabb) elfogadható. Nem elfogadható a meglévő épületek tetőtér beépítése, ha az a földszint fölé térfal építésével vagy új tető kialakításával, utcafronti homlokzat megemelésével jár.

Javasolt az azonos magasságú épületek egyenletes utcaképének megalkotása. Az újonnan épülő épületeknek a meglévő magassághoz kell alkalmazkodniuk az egységesség érdekében.

TETŐHAJLÁSSZÖG

A tető hajlásszöge a hagyományos 30° és 45° fok közzé essen. Sem a több, sem a kevesebb nem kívánatos. A fő tömeghez nem kapcsolódó épületrészek, mint például egy hátsó kert felé néző terasz esetén megengedett a 35°-nál alacsonyabb hajlásszögű tető is. A manzárdtető vagy a hozzá hasonló tört lejtésszögű tetők idegenek ebben a környezetben. Tornyok építése a tetőre vonatkozó tetőhajlásszög követelménye, valamint az egyszerű tetőidom miatt nem elfogadható.

Javasolt a meglévő épülethez való illeszkedés a tetőhajlásszög kiválasztása esetén.

TETŐFORMA

A tetőforma ne legyen túlságosan tördelt, benne ne legyenek ugrások. A legegyszerűbb a nyeregtető alkalmazása, akár csonka konty kialakítással is. A nyeregtető (vagy csonka kontyolt nyeregtető) T vagy L alakú bővítése során is megfelelő. Kerülendők azok a ragasztott épületrészek, melyeket külön szerkezetű tető fed. Általában hagyományos oromfalas (csonkakonttyal vagy anélkül) homlokzatú házak sorakoznak az utcákban. A háztetőkön nem találhatóak kiugró tetőrészek, kiemelt felületek, kutyaólas ablakok, tornyok, melynek megtartása a nyeregtető egységes síkjának megőrzésével lehetséges. Az oromfalas tömegalakítás a tetőtérben lévő bevilágító ablakok elhelyezését teszi lehetővé. A tetősík ablakok ugyanezt a szerepet betöltik. Ezek jó megoldások. Nem javasolt a tetősíkjának megbontását eredményező tetőablakok kialakítása. A kutyaólas ablakok vagy kiemelések alkalmazása elfogadhatatlan. A tornyocskák, díszítő tetőidomok használata szintén nem elfogadható.

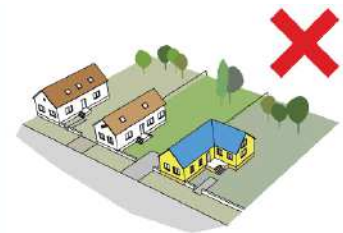
HOMLOKZATKÉPZÉS, ANYAGHASZNÁLAT (SZÍN)

A település ezen részein az alkalmazott homlokzati színvilág igen változatos. A környezethez való illeszkedés érdekében érdemes a fehér, tört fehér, a homok- és agyag szín árnyalatait használni, illetve a téglá- és terrakotta vörös színek, a pasztell földszínek, valamint a természetes építőanyagok esetén azok természetes színei alkalmazása a javallott.

Kerülendő az erős, élénk színek használata, illetve a túl sötét és mély árnyalatok sem ajánlottak. Vegyük figyelembe a szomszédos épületek színárnyalatait, és olyan színt használjunk, amely bele illik a településrész utcaképebe.

Azonos tetőformájú épületek egyenletes utcaképet alkotnak. Az egységesség érdekében az újonnan épülő házaknak is hasonló tetőformával kell, hogy épüljenek.

A kirívó homlokzati színek alkalmazása nem ajánlott. A héjazat színének kiválasztása során az élénk színek alkalmazása nem javasolt, a hagyományos színeket (pl. vörös cserépfedés) válasszuk.

TORNÁCOK

A népi építészet egyik könnyen felismerhető jellegzetes eleme az oldalsó oszlopos tornác. Ezek a terek készülhetnek az épület anyagából vagy fából. A tornác formájára, kialakítására számtalan példa kínálkozik, településünkön főleg oldaltornác épült. Az árnyos tornácos épületek erősítik a község identitását és arculatát. E hagyományt az új családi ház kialakításánál, újszerű átgondolással tovább vihetjük új otthonunkba.

AJTÓK, ABLAKOK

Az épületek megjelenését és hangulatát a nyílászárók nagyban befolyásolják. A zárt épülettömeeggel így nyitunk a külvilág felé, ezért nem mindegy, milyen módon tesszük ezt. A megkülönböztetett településkarakter nyílászáróiban is eltérő képet mutat, mely sajátosság megőrzése a mi feladatunk is.

A hagyományos nyíláskialakítás a történeti településrészen jól megfigyelhető: két szárnyú, jellegzetesen két vagy három osztatú ablakok, utcai homlokzaton szimmetrikus kialakítással. A településközpontban hosszanti kialakítású, keskenyebbnek tűnő ablakokat figyelhetünk meg.

Új ház építésekor érdemes körüljárni a környéket, és ihletet meríteni, hogy az otthonunk minél jobban bele tudjon simulni környezetébe, ezzel is gazdagítva az utcaképet.

HOMLOKZATKÉPZÉS, ANYAGHASZNÁLAT

Az épületek vakoltak. A vakolt homlokzati felületeken olykor előfordul csekély tagolás, melyek a homlokzat anyagából készültek. Felújítás vagy új építés esetén a vakolt felületeknek kell a meghatározónak lenniük.

A vakolt homlokzatú épületeknél a színek világosak és telítettlenek legyenek. Javasolt a sárgás, barnás, vöröses, szürkés színek tört fehérbe hajlása. Enyhe színbeli eltéréseket alkalmazhatunk a síkbeli kiemelkedések során. Síkban tartott vakolt felületen nem elfogadható az eltérő színekkel való osztás. A vakolat felülete sima legyen, mely kis szemcse-nagyságú anyagból készüljön.

A durva és erős vakolattextúrák alkalmazása nem ajánlott. Egyéb anyagok alkalmazása a homlokzaton a homlokzat vagy a tömeg tagolásaként jelenjenek meg. A lábazat legtöbbször terméskőből készült, de jó megoldás a zsalukőből vagy talpgerendából készült lábazatok alkalmazása, melyeket vakolni szükséges. A lábazat mindenképpen vakolt vagy hasított kő burkolatú legyen, melynek a téglá bármely természetes színe megfelelő leszámítva a fehér mészhomok tégglát.

A fa szerkezetek szép részletei lehetnek az épületnek, homlokzatnak. A tetőszerkezetek látszó szerkezeti általában festett barna vagy zöld színűek. A rikító színezésű kék, sárga, piros nem elfogadható. Az épülettömeg tagolásával az alárendelt és a fő épülettömeget kiegészítő épületszerkezetek eltérő homlokzati burkolatot kaphatnak. pl.: kő vagy fa burkolatot. A beton, üveg (a nyílászárókon kívül) és fém szerkezetek kerülendők az utcai homlokzaton, a hátsó homlokzatokon is csak kiegészítő termékként jelenjenek meg, kis mennyiségben alkalmazzuk őket.

RÉSZLETEK

Hagyományos esetben a ház és az esetleges melléképületek az udvar mellé, a telek oldalhatárára épülnek, a lakóépület melletti udvart az utca felé, zárt kerítés és kapu határolja. Ebben az esetben a kertépítésnél a környezetet is figyelembe kell venni, mivel a falusi kert területe a legtöbb esetben kicsi, jellegzetesen az utcafronti rész az, amit fel lehet kertépítésre használni.

A falusias kert kialakításakor bevethetünk olyan cserjéket, amelyek igénytelenek ugyan, de színes virágaikkal tudnak díszíteni, de eltakarják akár a fásszínt is, ami ellenben rontana az összhatáson. A bokrok a falusi kert természetes ökológiájában nagyszerűen tudnak beilleszkedni, s folyamatos zöldjükkal életet visznek az egész portára, udvarra.

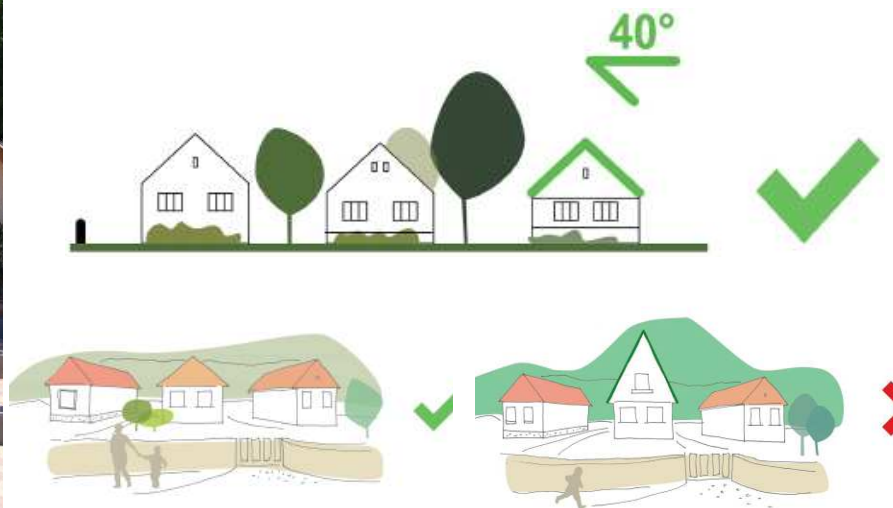
KERÍTÉSEK, TÉRFALAK

A falusias településrész jellegzetes kerítései vasvázás, csővázás, valamint csömöszölt beton változatosságát ötvözik. Napjainkban is ezzel váltják fel a még meglévő hagyományos kerítésváltozatokat. Századunk első felében gyakori volt, de ma már alárendeltebb szerepe van a dróthálóból faoszlopokra feszített kerítéseknek. Ez az egyszerűség váltotta fel a különféle, kifejezetten gazdasági rendeltetésű (kerti, szőlőbeli, gyümölcsösbeli parcellák stb.) kerítéseket. Újabban a legkülönbözőbb anyagokból készült kerítések bizonyos fokú fényűzés, státusszimbólum jelleget öltöttek.

CSÚRÖK, PAJTÁK

A csűrök építésénél ugyanazokat az anyagokat, szerkezeteket használták – mind a falazatok, mind a tetőzet esetében –, amelyeket a helyi hagyományos építő tevékenység a lakóházak építésénél alkalmazott. Sok helyen tovább élt a helyi anyagok felhasználása és az archaikusabb, konzervatívabb eljárások, szerkezetek. A gabona, széna utószáradását előmozdítandó viszont mindig olyan falazatokat alkalmaztak, amelyek jó szellőzést, légjárást biztosítottak. A borona-, zsilipeléses, sövény-, nád-, tégl-, vályog-, kő- vagy egyes falak vakolás, tapasztás nélkül készültek. Ha viszont a fal anyaga a tapasztást, vakolást szükségessé tette, nagy szellőzőnyílásokat építettek be. A csűröket úgy építették, hogy azokba a rakott szénásszekerekkel be lehetett állni. Ha a csűrkapu vagy a körülötte levő tetőszegély alacsonyabb volt, a kapu feletti tetőfelületet felemelhetővé tették, rakodáskor rudakkal feltámasztották (leppentő csűrök). A hazai csűr típusok területenként szorosan együtt fejlődtek a szomszédos népek hasonló célú épületeivel.

KERTEK

A falusi kert idillikus hangulatú, elsősorban, amennyiben megvan hozzá a megfelelő környezet, a fehérre meszelt ház fala, a fakerítés, mind alakítja a kertépítés során használt növények színvilágát. Innen kiindulva előnyös, ha a ház tövében élénk színű virágok nyílnak, színek szerint vegyítve. A ház elé, a szimmetrikusság tartása miatt, középre kerülhet egy rózsaaág. A falusias kertépítés során nagy szerep jut az évelőágyaknak, mint: lángvirágok, kerti violák, szarkalábak, továbbá alacsony növekedésű félcserjék, például zsálya, rozsmaring és ruta.

A ház végében legalább egy terebélyes almafa, vagy gesztenyefa árnyékában felüdülés a forró nyári napokon a vendégekkel elüldögélni. A falusi kertépítésnek egy másik, ökológikus hatása, hogy a madarakat, rovarokat, (értjük ez alatt a lárvából kikelő lepkéket, pillangókat) megtelepedésre bírják a növényzet és a fák.

A falusi kert kialakításának akkor van létjogosultsága, ha a lakókörnyezet egésze rusztikus. A falusi kerthez falusi, falusias ház, (részben) falusi jellegű életmód is kapcsolódik.

A hagyományos falusi és kisvárosi ház telkének beépítéséhez és használatához szervesen hozzátartoznak a gazdasági funkciók. A porta fontos tartozéka, szinte a lelke az udvar, és sokszor a kert is.

A tulajdonképpeni parasztkert csak az utca felé néz, és így területe többnyire kicsiny is.

A cserjék minden kert szürke eminenciásai. Remek háttér adnak, kiemelik a szoliterek szépségét, és például jótékonyan eltakarják a sufnit. A falusi kertek cserjéi zömmel igénytelenek, mégis mutatós virágaikkal, termésükkel, vagy éppen örökzöld leveleikkel emelik a kert szépségét. Az épület mellett kertünk megtervezésére is fordítsunk kellő időt és energiát, ha tehetjük kérjünk szakmai segítséget a tervezéshez.

A kert funkcióit tervezzük az egyes épületrészekhez igazodva, így a kert és az épület egy egységes látványt és életteret fog biztosítani számunkra. A volt zártkerti és majorsági területeken törekedjünk az egykori használat megidézésére. Ha módunkban áll, alakítsunk ki haszonkertet, ahol természetünk zöldséget, gyümölcsöt.

A bokrok a táj természetes ökológiájába illeszkednek. Azokat hagyjuk meg, vagy ültessünk, amelyek amúgy is jellemzőek a tájra. Házunk bejáratához, ablakunk közelében, teraszunk előtt helyet kaphat a babarózsa, gyöngyvessző, japánbirs. Zárhatjuk kertünk végét orgonabokrokkal. De nincs paraszttudvar bodza vagy éppen levendula nélkül sem.

UTCÁK

Egy település, településképi javításához, karbantartásához sokszor nem szükséges nagy beavatkozás. Egy megfelelő fenntartás látványos változást jelenthet, mint a nem használt közterületi elemek átalakítása, újrahatszósítása, esetlegesen szükségszerű elbontása. Egy falusias kép megtartásához elengedhetetlenek a növények ültetése.

Egy fasor jóval több, mint egy utca zöld térfala: a fasorok legtöbb esetben a települések fő zöld tömegét alkotják, összekötik a zöldterületeket, szakszerű utcafásor hálózat kialakításban kondicionálják és élhetővé teszik a lakosság mozgásterét. A fásítási terv készítése vagy fasor megújítás tervezése rendkívül sok szempontot sorra vevő tájépítészeti feladat. A fasorok a településépítészeti zöld hálózatai, melyek a tájépítész szakági tervezésben nélkülözhetetlen, a növényállomány kialakításában a településépítészeti terén. A növényzet a közterületek alapvető alkotója, élhetővé ezek parkosítás és utcafásítás révén válnak. Önmagában kevés a fajok botanikai ismerete, vagy a várostervezés épített és művi elemeihez kötődő szaktudás: utcafásítási terv készítés során mindezeket a tájépítész együttesen alkalmazza.

Az utcakép legmarkánsabb élő elemei a magasra növő fás növények. Több azonos faegyed sorba ültetése, azaz fasor esetén viráguk, levelük, termésük, lombszínük, ágszerkezetük, lombformájuk alapján az utcakép jellegzetes karakterének meghatározóivá válnak.

A járőfelületek, burkolatok kialakítása során a tartósságra, a javíthatóságra és a vízáteresztésre, valamint az akadálymentesítésre egyaránt gondoljunk. Semleges színek javasoltak a burkolat kiválasztása során. A járőfelületeket gondos tervezés során kerüljenek kialakításra, hiszen azoknak illeszkedniük kell a zöldfelületek szegélyeihez és a kerítések lábazataihoz.

KÖZTEREK, KÖZPARKOK, KÖZKERTEK

A falusi köztér vizsgálatához két fogalom értelmezése elengedhetetlen: a falu és a köztér. A közterek alakítása a helyi közösség bevonásával, a velük való tervezés és a közösségi megvalósítás részét képezik. A közteret mindig városi kontextusban említi a szakirodalom.

Ennek persze kézenfekvő oka a településformák közti különbség, a vidék és város szerkezeti és használati különbözősége. A városok esetében egyértelmű a köztér megléte és szerepe, addig a falusi közegben ez nem annyira evidens. A városok szerkezetében, az utcák szövetében tisztán felismerhető a hétköznapi járó-kelő számára is a jellegzetes, óriásparkokként kialakított városi tér.

A közterek és közparkok átmenetet képeznek és teremtenek kapcsolatot a magántelkekel.

A falusias részen, az utak, járdák megfelelő vízvezetése alapvető és elengedhetetlen a településképp megvalósításában.

Az utcák viszonylag keskenyek, az út menti zöldsáv alkalmas a fásításra és az előkertek kialakítására. A lakóterületek utcáin jellemzőek a meggyfasorok, melyek erősítik az ittlakók identitását kifejezni.

AJÁNLÁSOK: GAZDASÁGI TERÜLET

a településkép minőségi formálására vonatkozó ajánlások: építészeti útmutató

Ipari, gazdasági tevékenységet lakóterületen csak kivételes esetben, alapvetően a lakosság alapfokú ellátása céljából végezzünk.

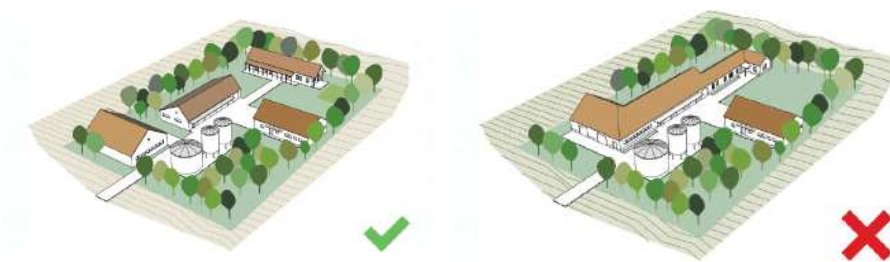
A tevékenység fajtája a szomszédok zavarását ne okozza, a lakóterületi együttélés normáinak betartására legyen alkalmas. Nem alkalmas lakókörnyezeti integrálásra a zajos, bűzös, jelentős ügyfélforgalommal járó stb. problémás tevékenység, ezek megvalósítására erre a célra a közigazgatási területen kijelölt egyéb övezeteiben van lehetőség.

Ipari, gazdasági tevékenység céljára a település mezőgazdaságilag kevésbé értékes, alacsony termőképességű területeit kell igénybe venni, illetve meg kell vizsgálni a település barna-, illetve rozsa övezeteinek hasznosíthatóságát.

Tapasztalt tervezőt vegyünk igénybe az elképzelésünk megvalósítására, aki a gazdasági létesítmények, ipari területek vonatkozásában megfelelő referenciával rendelkezik.

Az új gazdasági épület igazodjon volumene és kiterjedése vonatkozásában a környezetéhez. Fontos az illeszkedés vagy arányos illeszkedés.

Az ipari, gazdasági épületek többnyire a technológia, a racionalitás, a gazdaságosság által meghatározottak, azonban ezek a létesítmények is formálhatók, gazdagíthatók. Az előbbiek érvényesek a tömegformálásra, a lapos-, vagy magastető kiválasztására, homlokzati anyaghasználatra, a színekre stb.

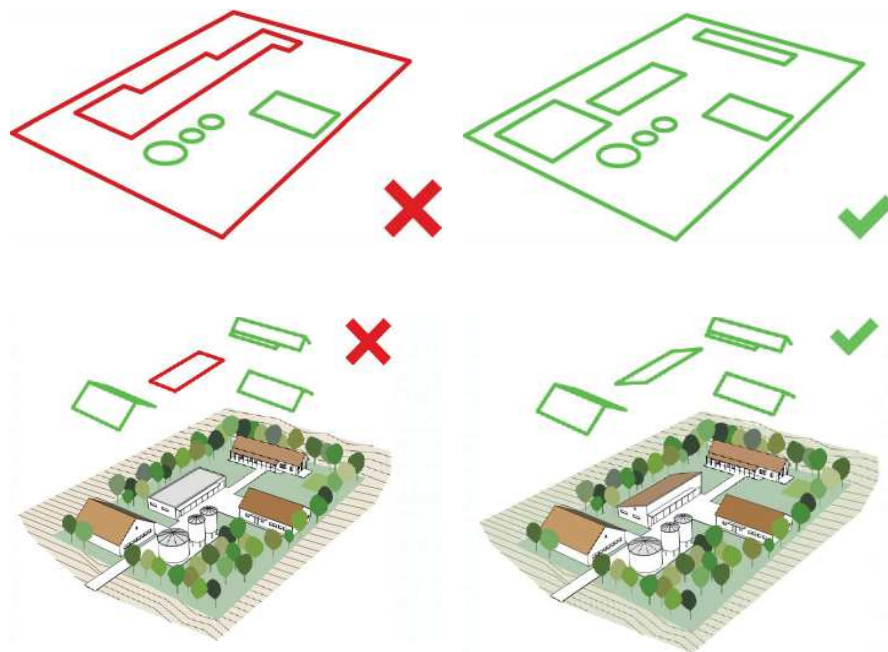
A telephelyek kialakításánál fordítsunk figyelmet a főépület utcafronti homlokzatának egyszerű építészeti gazdaságára, mely ez által igényessé teszi épületünket. Fontos szerep jut, kiemelt figyelmet kap az utcafronti kerítés, a porta, valamint a személy- és ipari kapuk, nem utolsó sorban a reklámfelületek, feliratok elhelyezkedése és kialakítása.

A fogadó övezet kialakításánál az igényes térburkolat, zöldfelület, reklámok szebbé teszi telephelyünket.

Az irodai funkcióval ellátott épületrészekkel kapcsolatosan a fizikai dolgozókat kiszolgáló helyiségek esetében az épületek igényesebb kialakítására törekedjünk. A szociális épületrész teljesen takarhatja az egyszerűbb karakterű épületrészt.

Az ipari, gazdasági épületeknél, létesítményeknél is fontos a zöldfelületek, fasorok, árnyékolók stb. alkalmazása.

A felsoroltak alkalmazása a meglévő nem különösebben esztétikus telephelyek esetében is alkalmazható a telephely arculatának gazdagítására, javítására, néhány esetben az épület, épületrész takarására.

AJÁNLÁSOK: BEÉPÍTÉSRE NEM SZÁNT TERÜLET

a településkép minőségi formálására vonatkozó ajánlások: építészeti útmutató

A területek beépítetlen jellegének megtartása a cél a már kialakult és értéket képviselő építmények karakterének megóvása mellett. A telekszerkezet és a területhasználat hosszú távú megőrzése a tájkarakter megőrzését szolgálja. A világítás kialakítása során a lefelé világító megoldásokat alkalmazzuk. Építmények elhelyezése nem ajánlott, a már meglévőknek pedig a folyamatos karbantartása, az ingatlan kaszálása, a becserjésedés megelőzése szükséges.

A vízvezető csatornák karbantartására fokozott figyelmet kell biztosítani, a kezelősávot folyamatos kaszálással rendszerben kell tartani, hogy bármikor járható legyen.

A meglévő erdőterületek „nyugalmának” biztosítása fokozott figyelmet von maga után.

A nyílt pusztalátványának megőrzése érdekében kerítés elhelyezése csak a tanyaépületekhez kapcsolódó földrészlet körül ajánlott. A tájkép klímabarát megváltoztatása agroerdészeti és egyéb korszerű módszerekkel ajánlott. Javasolt fajok: kocsányos tölgy (*Quercus robur*), vadkörte (*Pyrus pyraeaster*), mezei juhar (*Acer campestre*), mezei szil (*Ulmus minor*).

JÓ PÉLDÁK: ÉPÜLETEK, ÉPÍTÉSZETI RÉSZLETEK

épületek, építészeti részletek (ajtók, ablakok, tornácok, anyaghasználat, színek, homlokzatképzés), kerítések, kertek, zöldfelületek kialakítása

Ahhoz, hogy tudjuk, kik vagyunk és hova tartunk az életünkben, elengedhetetlen a múltunk ismerete és hagyományaink tisztelete, ápolása. Ezt a gondolatot az élet minden területén alkalmazhatjuk, így az építészetben is. Lehetőségeinkhez képest törekedjünk arra, hogy a hagyományos építészeti elemeket, motívumokat megőrizzük, és tovább örökössük az elkövetkezendő nemzedék számára.

A jól kitalált egyszerű, de igényesen, szépen kivitelezett részletek gazdagítják épületeinket, mint ahogy az a két képen is jól látható. Egy-egy jól megválasztott anyag vagy burkolat ötletes felhasználása, egy eresz, vagy tetőcsatlakozás, párkány részlet jó minőségben elkészítve díszítőelemként is felfogható. Az apró részletek határozzák meg egy épület végső karakterét, ezért figyeljünk oda a kivitelezés során mit és hogyan akarunk megmutatni egyedi elképzelésinkből a világ számára.

A téglafelhasználásával időtálló anyagot használunk, amely nemcsak a homlokzaton mutat jól, hanem kerítésként alkalmazva is, amely az utcán sétálva kovácsoltvas kapukkal és személyi bejárókkal vegyítve mutatós. Az alapvető falazóelem modern anyagokkal való kombinálása szép példákat láthatunk.

Javaslatok:

- Tetősíkban tökéletesen illeszkedő napelemek, színben, felületben is a lehető legkevésbé feltűnő megoldás.
- Jó megoldás lehet, a főépület megjelenést eredeti, tiszta mivoltában meghagyva, a napelemek az épület mögötti melléképületen kerüljenek elhelyezésre.
- A parabola antenna a lehető legeldugottabb helyen kerüljön elhelyezésre, például a kémény mögött kevésbé látható.
- A kémények épp úgy az épülethez tartoznak, mint a többi szerkezet, ne feledkezzünk hát el annak megtervezéséről! Figyeljük meg a környék kéményépítési hagyományait, ne használjunk tájidegen elemeket.
- A klíma kültéri egységet rejtett kialakítással, vagy a főépület mögött javasoljuk elhelyezni.
- Az épületek felújítása során komplex felújításra törekedjünk, tehát a homlokzat burkolással egy időben javasolt a nyílászáró cseréje és a tetőhéjazat cseréje is.

KITEKINTÉS – NÉHÁNY JÓ PÉLDA HELYBEN ALKALMAZHATÓ SAJÁTOS ÉPÜLETRE, ÉPÍTÉSZETI RÉSZLETRE

Jelen munkarészben olyan épületekre, épületrészekre láthatunk jó példákat, melyek a település jövőképeinek kialakítása során lehetnek meghatározóak. A településen bizonyos részein van lehetőség a mai kortárs, modern építészeti elemeivel felruházott lakóépületek elhelyezésre.

Fontos azonban, hogy új házuk tervezésekor vegyük figyelembe környezetünket. Figyeljünk a telkünket körvevő lakóépületek magasságra, tetőformájára, telepítésére. Azonos magasság, formavilág megtartása mellett alkalmazhatunk olyan modern épületmegoldásokat, melyek modern külsővel ruházzák fel épületünket.

Jelen épületeken alkalmazott homlokzati anyagok, a kert felé néző hátsóterasz és az egyedi homlokzatkialakítás jó példaként szolgálhat a modern, letisztult építészetet kedvelők számára.

Napjainkban sok szó és politikai nyilatkozat hangzik el a falu, a vidék gazdasági, társadalmi felemelésének szükségességéről. Szándék és ígéretetek vannak a gazdasági támogatásra, a biztonságos élet megteremtésére, a hagyományok megbecsülésére. A falu problémái e területeken égetően sürgős beavatkozásokat követelnek. Így remény van arra – ha ez a remény egyelőre nélkülözi is a megvalósítás biztosítékait – de remény van arra, hogy a falu visszanyeri évezredes küldetését, ami a föld megtartása és megművelése; a falu visszaveszi nemzetmegtartó képességét, ami az ország számára népesedési és szellemi aranytartalék; és a falu újrateremti hagyományait, ami egészséges közösségeket jelent a hit, az önérték és az összetartozás érzésének újraépítésével. Ha a reményt valami isteni lélekerősítéssel határozott céllá lehet erősíteni, akkor a fejlődés a vidék természetes gazdálkodásának újraépítésével kezdődik. Majd a sorvadó falvak újránépesítésével folytatódik, s nem utolsó sorban a közösségek, a falulakosság szellemi, szakrális, kulturális egyesítésével válhat teljessé.

Javasoljuk a felújítások terén a helyi elit irányításával az épületek puszta karbantartása egy olyan szociális program lehetne, amely néhol már elindult (például Terény erre ragyogó példa, vagy a Tolna megyei Závod). Egy-egy helyi vezető, építész, értelmiségi a falufejlesztést arra építi fel, hogy „dolgozzunk a házon”. Ez régen természetes volt, de most újra fel kell hívni rá az emberek figyelmét. Ha nincsen más munka, a házakon és a házak körül mindig akad tennivaló.

JÓ PÉLDÁK: SAJÁTOS ÉPÍTMÉNYFAJTÁK

sajátos építményfajták, reklámhordozók, egyéb műszaki berendezések

A település arculatának kialakításában nagy szerepe van az utcák megjelenésének, küllemének is. Az utcaképet nagymértékben meghatározza a hirdetőtáblák, reklámfelületek megjelenésének módja. Ezeknek a tábláknak a célja elsősorban a figyelemfelkeltés, ezért sokszor élénk színekkel vagy túlzottan nagyméretű táblák kihelyezésével próbálják ezt elérni. Az információ közlését kreatív módon, a környezethez jobban illeszkedve is megtehetjük.

A település központi részein a reklámhordozók kihelyezésekor törekedjünk arra, hogy az alkalmazkodjon az épület jellemzőihez, anyaghasználatához, színeihez. A település egyéb területein csak a szabályozás szerinti reklámhordozó helyezhető el, itt szintén elengedhetetlen a megfelelő anyaghasználat. Az egységesen megtervezett tájékoztató táblák a település arculatának pozitív megjelenését segítik. Az egyedien kialakított, fa faragot oszlopokon álló hirdetőtáblák, üdvözlőtáblák feldobják a településképet.

Az épület homlokzatán elhelyezett reklámfelületek, hirdetőtáblák, cégérek harmonizálnak az épülettel, színben válasszunk semleges árnyalatokat, földszíneket.

Az igényes, rendezett utcaképhez hozzátartozik az is, hogy hogyan jelennek meg a különböző feliratok, jelzések az épületek homlokzatán. A feliratok megtervezésekor törekedjünk a homlokzat színével harmonizáló betűszín választásra. A felirat stílusa, betűtípusa, sajátos kialakítása figyelemfelkeltő, magára vonzza a tekintetet.

Az egyedi készítésű utcanévtáblák szintén emelik az adott utca képét. Nem javasoljuk a rikító, színben, anyagában és formájában nem odailló táblák használatát. Ajánlott a természetes alapanyagokból készült, az épület homlokzatával harmonizáló táblák kihelyezése.

Pozitív példák, egyedi ötlet alapján megvalósított utcanév táblák, házszámok, melyek feldobják az épület homlokzatát.

IMPRESSZUM

MÉRK NAGYKÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA

merk.hu

polgarmester@merkonk.t-online.hu

4352 Mérk, Hunyadi út 45.

Telefon: 06-44-554-000

Polgármester: Müller Istvánné

polgarmester@merkonk.t-online.hu

Főépítész: Dudás Ede István

dudas.ede1@t-online.hu

SZERKESZTETTE: NYÍRSÉGTERV KFT.: Dudás Ede István, Feketéné Varga Emese

SZÖVEG: NYÍRSÉGTERV KFT.: Dudás Ede István, Feketéné Varga Emese

FOTÓ: NYÍRSÉGTERV KFT.: Dudás Ede István, Feketéné Varga Emese, Fekete Róbert

BORÍTÓ: NYÍRSÉGTERV KFT.: Dudás Ede István

GRAFIKAI TERVEZÉS: NYÍRSÉGTERV KFT.: Dudás Ede István, Feketéné Varga Emese

BETŰTÍPUS: Titillium

Készült Magyarország kormánya megbízásából a településkép védelméről szóló 2016. évi LXXIV. törvényhez kapcsolódóan.

Építészeti útmutató ábrái: LECHNER Tudásközpont Területi, Építészeti és Informatikai Nonprofit Kft.

A kézikönyvben felhasználásra került a

- Mérk Nagyközség honlapján megtalálható szövegrészek a településről,
- Wikipédia honlapján megtalálható szövegrészek a település közigazgatási területéről,
- MagyarSzéphely minta arculati kézikönyv egyes szövegbetétei.

Mérek, 2017.

Kapott adatszolgáltatások:

- Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal Építésügyi és Örökségvédelmi Osztálya adatszolgáltatási levele
- Kulturális Örökségvédelemért Felelős Helyettes Államtitkár Nyilvántartási, Tudományos és Gyűjtemény Főosztály, Nyilvántartási Hatóság adatszolgáltatási levele
- Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatósága adatszolgáltatási levele
- Nemzeti Média és Hírközlési Hatóság Debreceni Hatósági Iroda adatszolgáltatási levele

SZABOLCS-SZATMÁR-BEREG MEGYEI
KORMÁNYHIVATAL

NYÍREGYHÁZI JÁRÁSI HIVATALA

Iktatószám: SZ–10/106/01795-4/2017.

Ügyintéző: Reszlerné János Judit

Telefon: 42/795-760

E-mail cím: reszlerne.judit@szabolcs.gov.hu

Tárgy: Mérk Nagyközség arculati kézikönyv elkészítése – örökségvédelmi szempontok meghatározása és adatszolgáltatás

Hiv. szám: 318-3/2017./Mált

Melléklet: a közhiteles örökségvédelmi nyilvántartás elektronikus állományai

Müller Istvánné

Mérek Nagyközség polgármestere részére

Mérek

Hunyadi u. 45.

4352

Tisztelt Polgármester Asszony!

A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal Nyíregyházi Járási Hivatal Hatósági Főosztály Építésügyi és Örökségvédelmi Osztálya a Mérek Nagyközség arculati kézikönyvének elkészítése tárgyában, 2017. július 3-án érkezett kérelmükre az alábbi véleményt adja:

A kulturális örökség védelméről szóló **2001. évi LXIV. törvény** (továbbiakban: **Kötv.**) 4. és 5. §-a alapján, a kulturális örökség (a régészeti örökség, a műemléki értékek) a nemzet egészének közös szellemi értékeit hordozza, ezért megóvása mindenkinek kötelessége.

A kulturális örökség védelme közérdek, megvalósítása közreműködési jogosultságot és együttműködési kötelezettséget jelent az állami és önkormányzati szervek, a nemzetiségi szervezetek, az egyházi jogi személyek, a civil és gazdálkodó szervezetek, valamint az állampolgárok számára.

A régészeti lelőhelyek hazánk és a Kárpát-medence történetének meg nem újuló történeti forrásai, ezért a Kötv. 3. §-a szerint a kulturális örökség védelme érdekében a köz- és magáncélú fejlesztéseket – így különösen a terület- és településfejlesztés, terület- és településrendezés, környezet-, természet- és tájvédelem és az ezzel kapcsolatos beruházások tervezését – e védelemmel összhangban kell végezni.

A kulturális örökség védelme – és a jövőbeni beavatkozások tervezhetősége – érdekében a következőket tarjuk szükségesnek:

A tárgyi arculati kézikönyvnek Mérek teljes területére vonatkozóan tartalmaznia kell a Miniszterelnökség Társadalmi és Örökségvédelmi Ügyekért, valamint Kiemelt Kulturális Beruházásokért Felelős Helyettes Államtitkárság Örökségvédelmi Hatósági Főosztály Örökségvédelmi Nyilvántartási Osztály nyilvántartásában rögzített aktuális adatokat. Az adatokat e levél mellékleteként, elektronikus állományokként csatoljuk.

Véleményem kialakítása során az alábbi rendelkezéseket vettem figyelembe:

Tájékoztatom, hogy a település területén jelenleg nem található országos védettség alatt álló műemléki érték. A településen védett régészeti lelőhely nem található, a nyilvántartott lelőhelyek száma: 6.

A Kötv. 9. § és 10. § alapján a régészeti lelőhelyeket - a fenntartható használat elvének figyelembevételével - csak olyan mértékben lehet igénybe venni, hogy azok állománya számottevően ne csökkenjen, illetve eredeti összefüggéseik jelentősen ne károsodjanak. A régészeti örökség elemeit lehetőleg eredeti lelőhelyükön, eredeti állapotukban, eredeti összefüggéseikben kell megőrizni.

A régészeti lelőhelyek védelmére irányuló intézkedéseknek elsősorban megelőző, szükség esetén mentő jellegűeknek kell lenniük, ezért kiemelt fontosságú, hogy a településrendezés eszközeinek elkészítésekor a tervlapokon feltüntetésre kerüljenek a régészeti lelőhelyek, a műemlékek és a műemléki jelentőségű területek, és ezeket az adatokat a későbbiek során folyamatosan frissítsék, hiszen az örökségvédelmi adatbázis bővül.

Az arculati kézikönyv megfogalmazásakor javasolom, hogy helyi védett épület esetében - amennyiben ilyen a településen található - szakmai véleményező testület szakértői állásfoglalásának figyelembevételével történhessen új épületek, építmények építése, műtárgyak, szobrok elhelyezése. Ilyen esetekben javasolom továbbá, hogy a védett érték méltó településképi, illetve tájképi megjelenése érdekében a hagyományos műszaki megoldások és építőanyagok használatát részesítsék előnyben. Védett épület elé közterületen szobrot vagy bármilyen műtárgyat, berendezést elhelyezni csak olyan módon lehessen, hogy az épület látványát ne zavarja.

Helyi védett építmények esetén a szomszédos ingatlanok beépítésénél figyelembe kell venni az illeszkedés szabályait. A melléépítésnél az új épületek homlokzati díszítő elemeinél kerülni kell a megtévesztő analóg építészeti elemek alkalmazását, ugyanakkor törekedni kell a tömeg és magassági méretek (párkánymagasság, homlokzatmagasság, tetőgerinc magasság, stb.) megválasztásánál a régihez történő korrekt csatlakozást eredményező megoldásokra, akár lépcsőzetes magasságok alkalmazásával.

Nyíregyháza, 2017. július 24.

Tisztelettel:

Dr. Galambos Ildikó
hivatalvezető
nevében és megbízásából
Béres Ágoston
főosztályvezető-helyettes

Címzett:

1./ Címzett (e-mail: jegyzo@merk.hu)

2./ Irattár

MINISZTERELNÖKSÉG
ÖRÖKSÉGVÉDELMI HATÓSÁGI FŐOSZTÁLY
ÖRÖKSÉGVÉDELMI NYILVÁNTARTÁSI OSZTÁLY

Müller Istvánné asszony részére
polgármester

Mérk Nagyközség Önkormányzata
Mérk
Hunyadi u. 45.
4352

Iktatószám: ÖNYO/457/2 (2017)
Hiv. szám: 318-3/2017
Ügyintéző: Varróné Kecskeméti Andrea
Tel. szám: 06-1-430-6071
Melléklet: .xls táblázat, szerkeszthető
térinformatikai állomány

Tárgy: Adatszolgáltatás településrendezési tervhez – Mérk

Tisztelt Polgármester Asszony!

A Miniszterelnökség Örökségvédelmi Hatósági Főosztály Örökségvédelmi Nyilvántartási Osztályához (a továbbiakban: Nyilvántartási Osztály) 2017. július 6. napján érkezett, ÖNYO/457 (2017) számú kérelme nyomán csatoltan megküldöm Önnek a fenti hivatkozási számú megkeresésében kért, Mérk területére vonatkozó, régészeti lelőhelyek leíró adatait tartalmazó táblázatokat, valamint szerkeszthető térinformatikai állományokat. Tájékoztatom, hogy Mérk településen műemléket nem tartunk nyilván.

Az adatszolgáltatás nem minősül a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 83. § (1) bekezdése szerinti hatósági bizonyítványnak.

Jelen levél mellékletében, illetve elektronikus úton megküldött adatszolgáltatás a kérelemben szereplő releváns adatokat tartalmazza, melyet településrendezés céljából használhat fel; egyéb – építésügyi hatósági hatáskörén kívüli – eljárásában nem alkalmazhat, valamint abból harmadik fél számára adatot szolgáltatni nem jogosult.

Kiadáskor hatályos adat. Igazgatási szolgáltatási díj fizetése alól mentesül.

A nyilvántartást vezető hatóság hatósági hatáskörét és illetékességét a kulturális örökség védelmével kapcsolatos szabályokról szóló 496/2016. (XII.28.) Korm. rendelet (továbbiakban: Korm. rendelet) 3. § (1) bekezdés c) pontja és a régészeti lelőhely és a műemléki érték nyilvántartásának és védetté nyilvánításának, valamint a régészeti lelőhely és a lelet megtalálója anyagi elismerésének részletes szabályairól szóló 13/2015. (III. 11.) MvM rendelet 6. § (1) bekezdése határozza meg.

A hatáskör gyakorlója a nyilvántartást vezető hatóságaként Lázár János, a Miniszterelnökséget vezető miniszter, akinek a nevében a Miniszterelnökség Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 1/2014. (VII.23.) MvM utasítás 1. melléklet 79. § d) pontja és a 2. függelék 9.5.7. pontja alapján az Örökségvédelmi Hatósági Főosztály vezetője gyakorolja a kiadmányozási jogkört.

Budapest, 2017. július 13.

Dr. Buzinkay Péter
főosztályvezető

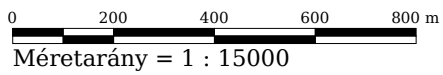
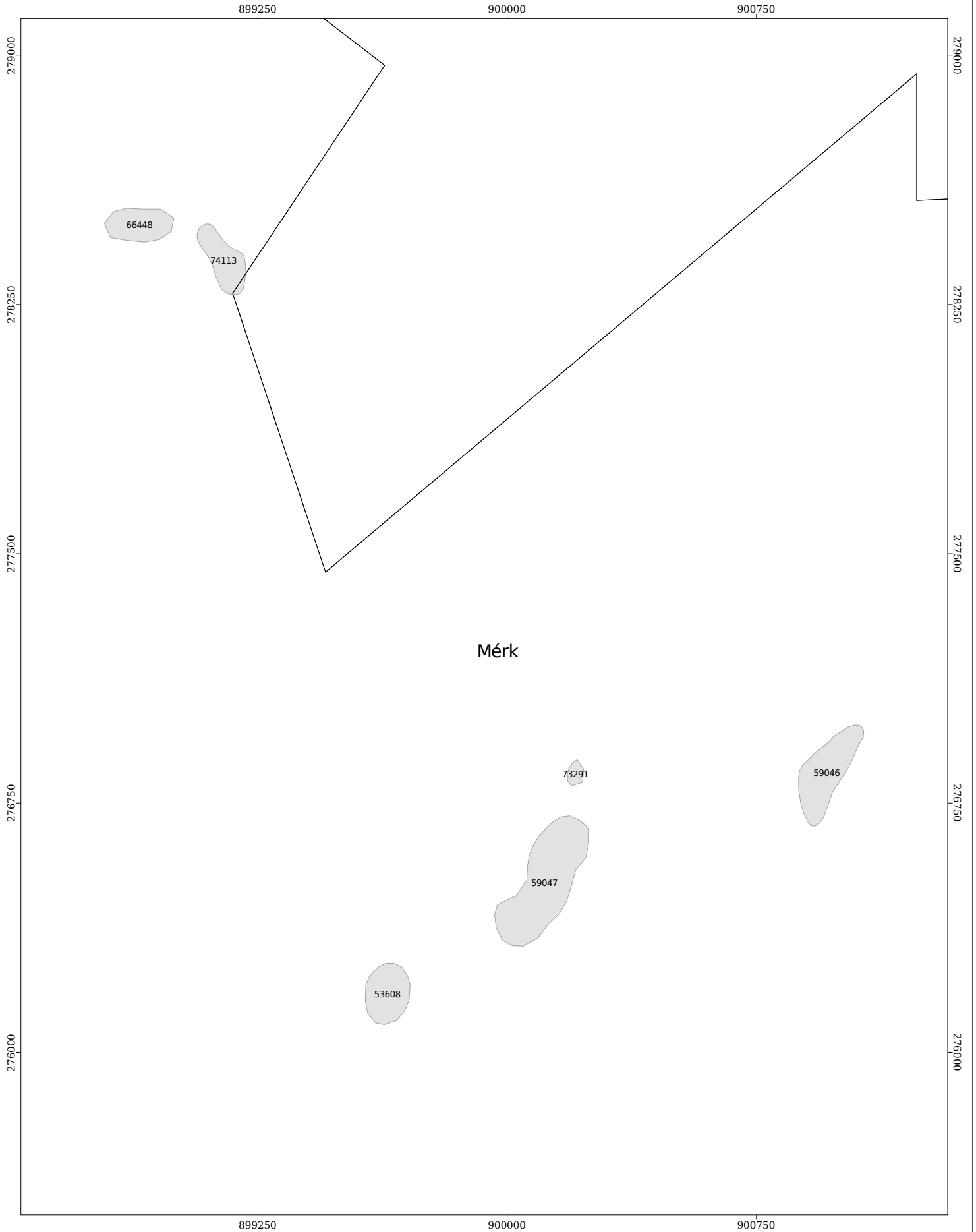

RÉGÉSZETI LELŐHELYEK

azonosító	lelőhelyszám	név	HRSZ	EOV Y koordináta	EOV X koordináta
53608	1	Református parókia	40, 52, 57/3, 59/2, 38, 35/1, 34, 32, 745, 739, 743, 534, 318, 317, 316, 315/1, 313, 314, 952, 740, 315/2, 312/4, 741/2, 742/2, 741/1, 742/1, 744, 36	899641	276174
59046	2	Tiborszállás, Kraszna-part	0139, 0143/4, 0143/3, 0136/8	900963	276841
59047	3	Tiborszállás, Keselyűs-csatorna	0250/1, 0250/2, 0251, 0252/1, 0252/2, 48, 49, 0131, 0127/2, 0127/18, 0127/17	900113	276511
66448	4	Kilenc-hegy DK-i sarkán	065, 088, 099/6, 085/27	898893	278490
73291	5	Keselyű-csatorna II.	0131	900206	276837
74113	6	Verpesz	099/6	899146	278383

Lelőhelyek térinformatikai adatszolgáltatása

Mérk

2017.07.13 11:35:43

Müller Istvánné
polgármester

Mérk
Hunyadi u. 45.
4352

Ikt. sz.:	3113-2/2017
Ea:	Ködöböcz Viktor
Melléklet:	-
Ügyintézés módja:	e-mail: jegyzo@merk.hu
Hiv. sz.:	318-3/2017/Mált
Irányítás:	Dudás Ede mb. főépítész
Tárgy:	településképi arculati kézikönyv, településképi rendelet megalkotása - adatszolgáltatás

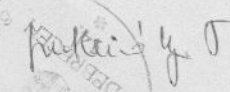
Tisztelt Polgármesternő!

Hivatkozva fenti tárgyú és iktatószámú megkeresésére, a településképi arculati kézikönyv és településképi rendelet megalkotásához az alábbi, településre vonatkozó adatokat nyújtjuk:

- 1.) Nemzeti Ökológiai Hálózat (pufferterület, ökológiai folyosó eleme) - 1996 évi LIII. törvény 53. §, 2003. évi XXVI. törvény az Országos Területrendezési Tervről 2. §, 4. §.
- 2.) Országos jelentőségű tájképvédelmi terület övezete (2003. évi XXVI. törvény az Országos Területrendezési Tervről 2. §, 4. §).
- 3.) Természeti terület (1996. évi LIII. törvény 4. és 15. §).

Debrecen, 2017. július 12.

Tisztelettel:

Dr. Kovács Zita
igazgató *li*

NMHH

Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság

Debreceni Hatósági Iroda

Mérki Közös Önkormányzati HIVATAL	
Erk.	2017 JÚL 18.
Szám:	100-11/2017/Mált

szed perre
szabotáz!
2017.07.18.
pm

Ügyiratszám: CD/20683-2/2017.

Tárgy: Mérk nagyközség településképi arculati kézikönyv és településképi rendelet készítése

Elektronikus levélcím: debrecen@nmhh.hu

Ügyiratszámuk: 318-3/2017/Mált

Ügyintézőjük: Dudás Ede mb. főépítész

Mérk Nagyközség Polgármestere

MÉRK

Hunyadi u. 45. sz.

4 3 5 2

Tisztelt Polgármester Asszony!

A Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Hivatala (a továbbiakban: Hatóság), mint a tárgy szerinti településképi arculati kézikönyv elkészítésébe bevont államigazgatási szerv az alábbi tájékoztatást adja a hatáskörébe tartozó kérdésekben a jogszabályokon alapuló követelményekről.

Az elektronikus hírközlési építmények vonatkozásában, az elektronikus hírközlésről szóló 2003. évi C. törvény 94. § (1) bekezdése szerint: „A település tervezésénél, rendezésénél, utak és közművek építésénél, korszerűsítésénél, egyéb építmények és más létesítmények megvalósításánál, felújításánál – a külön jogszabályban meghatározott módon – biztosítani kell az elektronikus hírközlési építmények elhelyezésének lehetőségét.”

Az elektronikus hírközlési építményt elsősorban közterületen, meglévő elektronikus hírközlési építmények közös eszközhasználatával vagy más fizikai infrastruktúra elemeinek vagy más hálózatüzemeltető meglévő fizikai infrastruktúrájának felhasználásával kell elhelyezni, úgy, hogy a lehető legkisebb mértékben érintsen egyéb nem köztulajdonban lévő ingatlant.

./.

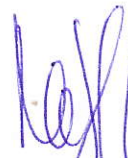
A postai létesítmények vonatkozásában a postai szolgáltatásokról szóló 2012. évi CLIX. törvény 31. § (1) bekezdése alapján: „A település tervezésénél, rendezésénél, utak és közművek építésénél, korszerűsítésénél, egyéb építmények és más létesítmények megvalósításánál, felújításánál biztosítani kell a postai szolgáltató helyek, felvételi pontok és kézbesítési pontok, valamint az egyetemes postai szolgáltatás teljesítését lehetővé tevő egyéb eszközök... ..elhelyezésének lehetőségét.”

Az elhelyezés területét a 253/1997. (XII. 20.) Korm. rendelet 26. § (1) bekezdése szabályozza, további műszaki iránymutatást az MSZ 7487 számú szabvány ad, míg az elhelyezés engedélyezésének feltételeit az elektronikus hírközlési építmények elhelyezéséről és az elektronikus hírközlési építményekkel kapcsolatos hatósági eljárásokról szóló 14/2013. (IX. 25.) NMHH rendelet határozza meg.

A Hatóság felhívja a figyelmet, hogy folyamatban van a „Digitális Nemzet Fejlesztési Program” megvalósítása - szélessávú internet elérés biztosítása - melyhez kapcsolódó beruházások, fejlesztések megvalósításának biztosítása befolyásolhatja településrendezési eszközök készítését, módosításait is.

A Hatóság a fenti adatszolgáltatását a 314/2012. (XI.8.) Korm. rendelet 43/A § (3) bekezdése alapján teljesítette, és kéri, hogy a 43/A § (6) bekezdés b) és c) pontjaiban foglaltak szerint a kézikönyvet és a településképi rendeletet véleményezés céljából Hatóság részére szíveskedjen megküldeni iktatószámunk feltüntetésével.

D e b r e c e n, 2017. július 13.

Németh József
hatósági irodavezető-helyettes

